

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

Sayı/Issue 8 (Ağustos/August 2022), s. 1-26.
Geliş Tarihi-Received: 05.06.2022
Kabul Tarihi-Accepted: 20.07.2022
Araştırma Makalesi-Research Article
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1126271

Türkçe “Mondegreen”ler ve Bunların Ortaya Çıkma Nedenleri Üzerine

On the Turkish Mondegreens and the Reasons for Their Occurrence

Anıl ÇELİK*

Öz

“Mondegreen”ler, bir ifadenin veya şarkı sözünün yanlış işitilmesi veya yanlış yorumlanmasından kaynaklanan sözcük dizileridir. Türkçe dışında birçok dildeki “mondegreen”ler üzerine muhtelif dil araştırmaları yapılmış ve bunların fonetik ya da fonolojik özellikleri ortaya konmuştur. Bu çalışmada ise Türkçe “mondegreen”ler dilsel açıdan ele alınmış ve bunların ortaya çıkışındaki fonetik ya da fonolojik nedenler Türk dili açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu yapılırken “mondegreen”ler ile ilgili literatür özetine değinilmiş, çalışmanın yöntem ve hedefleri açıklanmış ve Türkçeden seçilen çeşitli “mondegreen” örnekleri üzerinden fonetik ya da fonolojik birçok yorum ortaya konmuştur. Böylelikle, Türkçe “mondegreen”lerin ortaya çıkma sebepleri ve dil özellikleri dikkatle sunulmuş, sağlıklı bir iletişimin sağlanması yolunda bir engel olarak değerlendirilebilecek yanlış işitmelerin Türk dilindeki yapısı hakkında çeşitli tespitler dile getirilmiştir. Türkçe “mondegreen”lerin dil yapılarını ve meydana çıkış nedenlerini ortaya koymak, diğer dillerdeki “mondegreen” yapıları ile Türk dilindeki “mondegreen” yapılarının dilsel anlamda karşılaştırılmasına olanak sağlayacak, böylece yanlış işitmelerin çeşitli dillerdeki karakteristik nitelikleri hakkında ortak birtakım çıkarımlar yapılabilmesine ortam hazırlayarak sağlıklı iletişimin unsurlarını anlama yolunda bir katkı sunmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mondegreen, Türkçe, yanlış işitme.

Abstract

“Mondegreens” are strings of words that result from the mishearing or misinterpretation of a phrase or lyric. Various language researches have been carried out on “mondegreens” in many languages other than Turkish and their phonetic or phonological properties have been revealed. In this study, Turkish “mondegreens” were discussed from a linguistic point of view and the phonetic or phonological reasons for their emergence were tried to be evaluated in terms of the Turkish language. While doing this, the literature review on “mondegreens” was mentioned, the methods and objectives of the study were explained and many phonetic or phonological interpretations were put forward through various “mondegreen” examples selected from Turkish. Thus, the reasons for the emergence of Turkish “mondegreens” and their linguistic characteristics were brought to the attention and various determinations were expressed about the structure of mishearings in the Turkish language, which can be considered as an obstacle to ensuring a successful communication. Revealing the structures of the Turkish “mondegreen”s and the reasons for their occurrence will enable the comparison of the “mondegreen” structures

* Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bartın/Türkiye, e-posta: acelik@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6035-5303.

in other languages with those in Turkish. In this way, it will contribute to understanding the elements of successful communication by preparing an environment for making common inferences about the characteristic features of mishearings in various languages.

Keywords: Mondegreen, Turkish, mishearing.

Giriş

Dinleme, iletişimin temel yetilerinden biridir ve "işitmeyi, anlamayı, anlaşılabilir bilgileri önceki bilgilerle bütünleştirmeyi ve gerekirse cevap vermeyi içeren aktif bir süreç" olarak tanımlanır (Wolff vd., 1983, s. 1-274, Doğan, 2008, s. 263'ten). İşitme ise yukarıdaki tanımlamadan da anlaşılacağı üzere, dinlemenin ilk aşamasıdır ve "anlamın belirlenmesi, eleştirel analiz ve sözlü mesajın bir değer kazanması sürecidir." (Goss, 1982, s. 304-307, Kozak ve Doğan 2014, s. 59'dan). Doğru bir işitme olmadığı sürece doğru bir dinleme süreci gerçekleşemez, bu da doğru iletişimin oluşmasına ket vurur.

Doğru iletişimin oluşmasına ket vuran yanlış işitmeler, her yerde ve her zaman gerçekleşebilir. Fonolojik çevre, konsantrasyon eksikliği, kötü telaffuz, parçalarüstü sesbirimlerle bağlantılı çeşitli sorunlar vb. yanlış işitmelere sebebiyet veren etmenlerden bazılarıdır. Yanlış işitmeler, düzenli olarak şarkı sözlerinde kendine alan bulur (Klasinc, 2009, s. 8). "Bir ifadenin veya şarkı sözünün yanlış işitilmesi veya yanlış yorumlanmasından kaynaklanan sözcük dizileri" (URL-1) olan "mondegreen"ler ile birçok dilde sıkça karşılaşılır.

"Mondegreen" teriminin kendisi de aslen bir "mondegreen"dir ve Amerikalı bir yazar olan Sylvia Wright tarafından icat edilmiştir. Kasım 1954'te "Harper's Magazine"de yayımlanan "The Death of Lady Mondegreen" (Lady Mondegreen'in Ölümü) başlıklı makalesinde Wright (1954, s. 48), şöyle yazmıştır:

"Ben çocukken annem bana Thomas Percy'nin Reliques of Ancient English Poetry'sinden sesli şekilde parçalar okurdu ve hatırladığım kadarıyla en sevdiğim şiirlerden biri şöyle başlıyordu: Ye Highlands and ye Lowlands / Oh, where hae ye been? / They hae slain the Earl Amurray, / And Lady Mondegreen"¹.

Oysa son mısraın aslı "And laid him on the green." biçimindedir ve "and Lady Mondegreen" ifadeleri bir çocuğun yanlış işitmesinden ibarettir. Wright (1954, s. 48-49), ilgili makalesinde satırlarına şöyle devam etmiştir:

"Siz, daha uyanık okuyuculardan birkaçı araya girmek için sabırsızlık içinde aşağı yukarı zıplıyor ve şiire göre, "Murray Kontu"nu öldürdükten sonra onu yeşilliklere serdiklerini belirtmeyi ipe çekiyorsunuz. Bunu biliyorum ama buna boyun eğmeyeceğim. Elini tutacak kimse bile olmadan onu yapayalnız ölüme terk etmek - bunu yapmayacağım. Başka hiç kimse onlar için bir kelime düşünmediğinden bundan sonra 'mondegreen'ler olarak adlandıracağım şeylerle ilgili asıl mesele onların orijinallerinden daha iyi olmalarıdır."

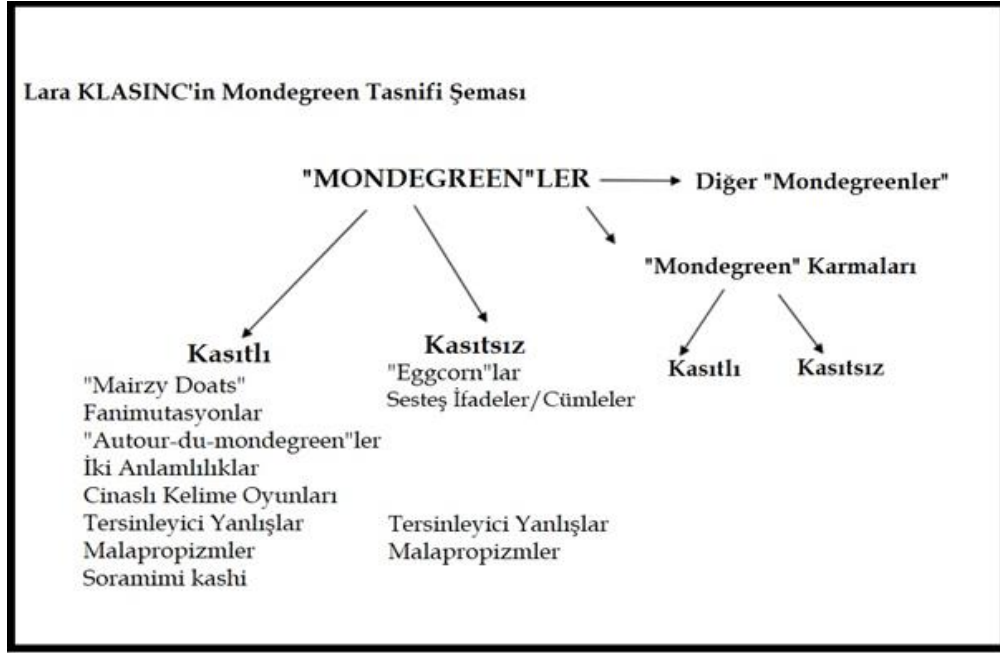
Wright (1954, s. 48-51), eşi Earl Amurray (Earl o' Moray) ile birlikte trajik bir şekilde öldürülen kadın kahraman "Lady Mondegreen"i içeren kendi versiyonunu, metnin orijinalinden çok daha romantik bulduğundan bu versiyondan vazgeçmemiş ve bunu dile getirirken "mondegreen" teriminin doğuşunu sağlamıştır (Aronson, 2009, s. 301; Wines, 2012, s. 1-176).

"Mondegreen"ler hakkında bir mezuniyet tezi hazırlayan Lara Klasinc (2009), hepsi "mondegreen"lerle ilgili ya da benzer olan on bir farklı yanlış işitme türü tespit etmiş ve

¹ Bu parçada "Earl Amurray" ve "Lady Mondegreen" kısımları birer "mondegreen" örneğidir. Diğer kısımlarda ise söz konusu İskoç baladının orijinal yazımına sadık kalınmıştır.

bunları; İki Anlamlılıklar / Bulanıklıklar (Ambiguities)², Cinaslı Kelime Oyunları (Puns), Malapropizmler (Malapropisms)³, "Eggcorn"lar (Eggcorns)⁴, Tersinleyici Yanlışlar (Spoonerisms)⁵, Holorimler (Holorimes)⁶, "Mad Gab"⁷, "Mairzy Doats"⁸, Soramimi kashi⁹, Fanimutasyonlar ((F)Animutations)¹⁰ve "Autour-du-mondegreen"ler¹¹ başlıkları altında sıralayarak açıklamıştır.

Resim 1. Lara Klasinc'in "Mondegreen" Tasnifi Şeması (Kaynak: Klasinc, L. (2009). *Mondegreens, Mishearings And Similar Phenomena-A Survey*. (Lisans Tezi). Graz: Karl-Franzens-Universität Graz)

Balmer (2007, s. 1-89; 2008, s. 1-14) "mondegreen"lerle ilgili araştırmalarında bu yapıya dilbilimsel açıdan yaklaşmış ve "Fonetik Yaklaşım" başlığı altında "Fonetik Belirsizlik Hipotezi"ni ortaya koymuştur. Bu hipoteze dair verileri ölçümlemek içinse çeşitli tablolar oluşturarak "Uluslararası Fonetik Alfabe" ve "Soundex İndeksleme Sistemi"nden yararlanmıştır. "Fonolojik Yaklaşım" başlığı altında, "Konuşma Bölümleme Yaklaşımı"ni gündeme getirip "mondegreen"leri; "Seslem Yapıları", "Maksimal Başlangıç Prensibi", "Titreşimlilik İlkesi" gibi açılardan ele almıştır. "Prozodik Yaklaşım" başlığı altında; "Metrik Segmentasyon Stratejisi", "Seslem Başlangıcı Segmentasyon Hipotezi" ve

² "Soyutlamada, bir sözdizimi yapısının birden çok anlambilimsel yorumunun bulunması özelliği." (İmer vd., 2011, s. 64).

³ Benzer sesletime sahip farklı anlama gelen kelimeleri karıştırma, sözcükleri uygunsuzca kullanma, bozuk kullanım." (URL-2).

⁴ "Kastedilmeden yanlış biçimde bir dilden başka bir dile aktarılan yanlış kullanımlar mevcut olup eğer anlamda bir bağlantı varsa ona bir "eggcorn" denir." (Yurtbaşı, 2017, s. 506).

⁵ "Seslemlerin yerlerinin karıştırılması". (URL-2).

⁶ "Bir parça içinde tekrarlayan birbiri ile benzer sesletime sahip iki ayrı ifade." (URL-2).

⁷ Kelimelerle ilgili bir kutu oyunu.

⁸ 1943 yılında Milton Drake, Al Hoffman ve Jerry Livingston tarafından yazılan ve bestelenen bir şarkı.

⁹ "Soramimi kategorisinde şarkılar, kastedilmeyen anlamlar çıkarılarak ses bütünlüğü içinde bir dilden başka bir dile aktarılmaktadır." (Yurtbaşı 2017, s. 506).

¹⁰ "Tipik olarak Adobe Flash'ta oluşturulan ve genellikle hedeflenen izleyicilere yabancı bir dilde müziğe ayarlanmış pop-kültür görüntülerinin öngörülemeden montajlarının sunulmasıyla karakterize edilen bir web tabanlı bilgisayar animasyonu biçimidir." (URL-3).

¹¹ "Bunlar, yabancı dildeki bir videoya farklı dilde bir altyazı eklenmesiyle oluşturulan videolardır ki bu altyazılar, şarkı sözlerinin garip bir anlam ifade eden fonetik transkripsiyonlarıdır." (Klasinc 2009, s. 35).

"Mora" gibi birtakım kavramları değerlendirmiş, "Ampirik Araştırma" başlığı altında ise daha önceden özelliklerini zikrettiği konuyla ilgili hipotezleri uygulanabilirlik açısından sınamıştır. Böylelikle "mondegreen"lerin fonetik, fonolojik ve prozodik tetikleyicilerini belirlemeyi hedeflemiş, konuyu "bağlantılı konuşma"nın unsurları açısından ele almayı denemiştir.

I. B. Abdurrahman ve R. B. Abdurrahman (2012, s. 1-24) da İngilizcedeki "mondegreen"lerin fonolojik yapısı üzerine bir çalışma yapmış ve bu çalışmada "mondegreen"leri "Kasıtlı Mondegreen"ler ve "Kasıtsız Mondegreen"ler olmak üzere iki ayrı ulam altında değerlendirmiştir. Bu çalışmada, İngilizcedeki "mondegreen"lerin niçin ortaya çıktığı konusu bazı dilbilimsel teoriler ışığında sekiz metin üzerinden fonolojik olarak analiz edilmiştir.

"Mondegreen"ler ya da bağlantılı konularla ilgili olarak Content vd. (2000, s. 39-42), Smith (2003, s. 113-121), Wines (2012, s. 1-176), Beck vd. (2014, s. 1-5), Fraser (2014, s. 29-33), Nakata (2016, s. 1-16), Jancik (2017, s. 75-85), Sodhi vd. (2021, s. 3569-3575) gibi birçok isim de yine çeşitli araştırmalarda bulunmuştur.

Bununla beraber, Sığın'ın (2010, s. 16) da belirttiği gibi "günümüzde dilbilimden daha fazla edebiyat çalışmalarının konularından biri olarak görülen" "mondegreen"ler "insanoğlunun bilişsel ve algısal süreçlerine ilişkin birçok bilgi vermektedir." ve dilbiliminin birçok alt alanını yakından ilgilendirmektedir.

Aşağıda Türkçe "mondegreen"ler, en çok ortaya çıktıkları saha olan şarkı sözleri açısından ele alınmış ve bunların ortaya çıkma nedenleri üzerine fonetik ve fonolojik açılardan birtakım çıkarımlarda bulunulmuştur.

1. Türkçe "Mondegreen"lerin Ortaya Çıkma Nedenleri

"Mondegreen"ler ve benzer yanlış işitme türlerinin ortaya çıkması fonetik, fonolojik, psikolojik, bilişsel ve algısal pek çok sebeple yakından ilintilidir. Çoğu zaman bunların içinden birkaç etmen bir aradadır ve yanlış işitmelerin ortaya çıkmasını tetikler. Türkçe "mondegreen"lerin ortaya çıkmasıyla ilgili nedenler genel hatlarıyla aşağıdaki şekilde tasnif edilebilir.

1.1. Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler / Muğlaklıklar, Parçalı Sesbirimler ve Ses Dizimiyle Bağlantılı Nedenler

"Mondegreen"lerin ortaya çıkışlarını tetikleyen temel unsur fonetik benzerlikler ve fonetik muğlaklıklardır (Balmer, 2007, s. 9). Türkçe, ünlülere dayalı bir dildir. Yapıların seslem ünlülerinin ardışık şekilde uyuşması yahut birbirine çok benzemesi, birbirleriyle aynı ses ulamlarını paylaşması Türkçe için temel bir "mondegreen" tetikleyicisidir. Aynı şekilde, bu ardışık seslem ünlülerinin komşuluğundaki ünsüzlerin de ardışık olarak uyuşması yahut ulamsal olarak benzeşmesi bir başka önemli tetikleyicidir. Tüm bu nitelikleri taşıyan örnekler, seslem sayısı ve yapısı bakımından da uyuşturulursa "mondegreen"lerin ortaya çıkması açısından büyük bir potansiyel söz konusu olur.

Sözcükleri ya da ifadeleri oluşturan seslerin çeşitli nitelikleri -boğumlanma yerleri, ses olaylarına etki durumları, söyleyişleriyle ilgili yaygın alışkanlıklar vb.- de önemli "mondegreen" tetikleyicilerindendir.

Fonetik benzerlikler / muğlaklıklar, Türkçedeki "mondegreen"lerin ortaya çıkmasındaki öncül etmenler olduklarından aşağıda sıralanan diğer nedenler büyük bir çoğunlukla fonetik olarak benzer / muğlak olan yapılar için geçerlidir.

1.2. “Parçalarüstü Sesbirimler”le Bağlantılı Nedenler

Parçalarüstü sesbirimler, “söz zincirinde yer alan hiçbir parça nitelikli ögeye indirgenemeyen ve gösteren düzleminde gerçekleşen bürünsel özellikli ögeler”dir. Bu sesbirimler; “süre¹², ton¹³, kavşak¹⁴, durak¹⁵, vurgu¹⁶ ve ezgi¹⁷” olarak sıralanabilir (Malkoç, 2001, s. 9). Parçalarüstü sesbirimler, Türkçe için anlam ayırt edici olabildiklerinden “doğru işitme” ve “konuşmanın anlamlandırılması” (URL-4) hususlarında çok önemli bir yere sahiptir. Bilhassa sözcük sınırlarının doğru belirlenmesinde kritik bir rolleri vardır ki “mondegreen”lerin ortaya çıkmasına sebebiyet veren etmenlerin önde gelenlerinden biri “sözcük sınırlarını doğru belirleyememe”dir.

Özetle belirtmek gerekirse parçalarüstü sesbirimlerin doğru kullanımı, “sözcük sınırlarını doğru belirleyebilme” hususunda çok önemli bir rol oynar ve bunlarla ilgili sorunlar yanlış işitmelere sebebiyet verebilir, “mondegreen”lerin ortaya çıkmasına yol açabilir.

1.3. “Fonolojik Çevre”yle Bağlantılı Nedenler

Fonolojik çevre, “belirli bir sesi çevreleyen diğer seslerin tanımıdır.” (URL-5). “Mondegreen”lerin en çok şarkı sözleri kapsamında ortaya çıkması rastlantısal değildir. Çünkü “fonolojik çevre”, şarkı sözlerinin işitilme durumunu keskin şekilde etkileyebilir. Örneğin şarkıcılar performanslarını sergilerken kendilerine has birtakım telaffuzlar kullanabilir ve sözleri anlaşılması zor bir hâle getirebilirler. Şarkıların bestelerindeki prozodi hataları anlaşılmayı güçleştirebilir. Bunlarla beraber, müziğin şarkı sözlerinin üstüne binmesi, bir müzik enstrümanının şarkı sözlerindeki bir sesi bastırması, muhtelif miksaj hataları vb. de yine “doğru işitme”yi zorlaştıran fonolojik çevreyle bağlantılı nedenlerdendir (Balmer, 2008, s. 8; I. B. Abdurrahman ve R. B. Abdurrahman, 2012, s. 9-10).

Bağlantılı konuşma, “tek tek sözcük ya da sözcük kümeleri yerine, birbiriyle bağlantılı birden çok sözcük, sözcük kümesini içeren doğal söylem biçimidir. Sözcüklerin tek tek anlamları yanında daha büyük bir bütüncü içinde yer almaları sonucu oluşan seslerim özellikleri, ezgi düzenleri vb. vardır; bu nedenle özellikle söylem çözümlenmelerinde tümcelerin tek tek incelenmeleri yerine öteki tümcelerle ilişkileri, bağlantıları önemsenir.” (İmer vd., 2011, s. 43). İşitenler, bağlantılı konuşmayla ilintili;

¹² “Bir sesin çıkarılışı sırasında kapladığı zaman dilimi. Süre bazı dillerde anlam ayırıcı olabilmektedir.” (İmer vd., 2011, s. 233).

¹³ “Bir sözcükteki ya da öbekteki bir seslemi, öteki seslemlerden daha belirgin, daha baskılı bir biçimde söyleme; böylece kimi zaman yeni bir anlam ortaya koyma.” (İmer vd., 2011, s. 242).

¹⁴ “Son sesinde ünsüz bulunan bir sözcükle önsesinde ünlü bulunan bir sözcük arasında, söyleyiş sırasında ulamayı ortadan kaldırmak amacıyla verilen kısa ara.” (Ergenç, 1989, s. 37).

¹⁵ “Konuşma sırasında anlam seçimine bağlı olarak birimler arasında yapılan kesinti. Durak kimi bağlamlarda anlam ayırıcı özellik göstermektedir.” (İmer vd., 2011, s. 103).

¹⁶ “Bir sözcükteki ya da öbekteki bir seslemi, öteki seslemlerden daha belirgin, daha baskılı bir biçimde söyleme; böylece kimi zaman yeni bir anlam ortaya koyma.” (İmer vd., 2011, s. 258).

¹⁷ “Sesbilimde tümcenin melodisini oluşturan ve seslemden büyük ögeler üstündeki ton değişiklikleri.” (İmer vd., 2011, s. 128).

ulama¹⁸, benzeşme¹⁹, ses türemesi²⁰, ses düşmesi²¹, kaynaşma²², yansızlaşma²³, vurgusuz/zayıf biçimler²⁴ gibi bazı fonolojik değişikliklerle karşılaştıklarında şaşırabilirler. Bunlar, şarkı sözleri söz konusu edildiğinde, hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı yanlış işitme tetikleyicilerindedir. (I. B. Abdurrahman ve R. B. Abdurrahman, 2012, s. 9-10; Ahmadian ve Matour, 2014, Çimen Özmert, 2019, s. 19'dan).

1.4. Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler

Konuşma algısı, "bir dinleyicinin, konuşma üretim süreci tarafından yaratılan anlamsız bir ses akışının kodunu çözdüğü, birleştirdiği, onu anlamlı bir diziye ve fonolojik temsile dönüştürdüğü süreç" olarak tanımlanır (URL-6). Konuşma algısı üzerine çok çeşitli modeller ortaya konmuştur (URL-7, URL-8). Bunlardan başlıcaları; İşitsel Model (Auditory) (Fant, 1960; Stevens ve Blumstein, 1978), Sentez Yoluyla Analiz Modeli (Analysis by Synthesis) (Stevens ve Halle, 1967), Örnek Teorisi (Exampler Theory) (Kahneman ve Tversky, 1973), Kohort Modeli (Cohort Model) (Marslen-Wilson ve Welsh, 1978), LAFS Teorisi (Lexical Access From Spectra) (Klatt, 1979), Motor Teorisi (Motor Theory) (Lieberman ve Mattingly, 1985), Doğrudan Gerçekçilik Teorisi (Direct Realist Theory) (Fowler, 1986), TRACE Teorisi (McClelland ve Elman, 1986), Bulanık Mantıksal Model (Fuzzy Logic Model) (Massaro, 1989), Kısa Liste Modeli (Shortlist Model) (Norris, 1994), NAM (The Neighborhood Activation Model) (Goldinger vd., 1989), MERGE (Norris, vd. 2000), Çift Akış Modeli (Dual Stream Model) (Hickok ve Poeppel, 2007) ve Nörohesaplama Modeli (Neurocomputational Model) (Kröger vd., 2009) vb.'dir. Bu modellerin her birinin kendilerine özgü çalışma ve kullanım yöntemleri mevcuttur.

Bu modellerden bazılarını dayanarak konuşmanın işleme aşamalarının; sözcük öncesi düzey, sözcüksel düzey ve sözcük sonrası düzey olarak üçe ayrıldığı söylenebilir. Balmer, sözcük öncesi düzeyi şu şekilde açıklar:

"Sözcük öncesi düzeyde; konuşma girdisi, bir aşamada soyut fonolojik temsille eşlenir; sözcük öncesi süreçler, konuşma belirtkesini normalleştirir ve değişkenlikle başa çıkar. Daha sonra sözcüksel erişim için kullanılacak soyut bir fonolojik kodla sonuçlanır (Slowiaczek vd., 2000, s. 531), (Lahiri ve Marslen-Wilson, 1991). Örneğin, TRACE Modeli'nde (McClelland, Elman, 1983, 1986), girdi önce bir özellik temsili düzeyine, daha sonra bir fonem seviyesine ve son olarak bir sözcük seviyesine eşlenir. Kohort (Marslen-Wilson ve Welsh, 1978), NAM (Goldinger, vd., 1989), Kısa Liste (Norris, 1994), ve MERGE (Norris, 2000) modellerinde ise dinleyici tarafından duyulan ilk ses, zihinsel sözlükteki tüm benzer sesli girişlerin aktivasyonunu tetikler. Etkinleştirilen tüm öğeler, yalnızca tek bir giriş kalana ve eşiğe ulaşıncaya kadar birbirleriyle rekabet eder." (Balmer, 2008, s. 1-2).

Sözcüksel erişimin, yani zihinsel sözlükteki girdilerin alındığı sürecin gerçekleştiği düzey, sözcüksel düzey olarak adlandırılır. Bağlamın, konuşma yorumlanmasını etkileyebileceği düzey olan sözcük sonrası düzey de bazı çalışmalarda söz konusu edilir. Etkileşimli modeller, sözcüksel düzeyden sözcük öncesi düzeye geri bildirimlerin

¹⁸ "Konuşmada art arda gelen kelimelerden birincisinin sonundaki ünsüzün, ikincisinin başındaki ünlüye ses bakımından bir seslem oluşturacak biçimde bağlanarak söylenmesi." (URL-9).

¹⁹ "Bir sesin çıkış yeri ve biçimi açısından bir başka sese benzer ya da eş duruma gelmesi." (İmer vd., 2011, s. 49).

²⁰ "Bir sözün aslında bulunmayan bir ünlü veya ünsüzün sonradan türemesi." (URL-9).

²¹ "Kelimedede bir sesin kaybolması." (URL-9).

²² "Birbirini izleyen ayrı seslemlere ait iki ünlünün ya bir tek ünlü ya da kayan ünlü olarak tek seslemede toplanması." (İmer vd., 2011, s. 172-173).

²³ "Belirli bir çevrede iki sesbirim arasındaki farklılığı ortadan kalkması." (İmer vd., 2011, s. 263).

²⁴ "Kurallar gereği vurgulu söylenmesi gerekirken, vurgusuz söylenen seslemler."

sağlanabildiğini söylerken otonom modeller böyle geri bildirimlerin mevcut olmadığını belirtirler (Balmer, 2008, s. 2).

Birçok veri göstermektedir ki söylenenlerin algılanması esnasında insan zihni bir eşdizim sözlüğü gibi de çalışmaktadır. Kişinin zihin sözlüğündeki eşdizimler onun yaşıyla, deneyimleriyle, kültürel hazır bulunuşluğuyla doğrudan bağlantılıdır. Bağlam, söylenenlerin yorumuna, zihin sözlüğünün elverdiği derecede katkıda bulunabilir. Tıpkı sözcük dağarcığı noksan kaldığında sözcükleri doğru işitmenin zorlaşması gibi zihin sözlüğündeki eşdizimlerin eksik kaldığı durumlarda da söylenenleri doğru algılama zorlaşır.

Yanlış işitmelerden bazıları işiten psikolojisinden, işitenlerin dikkat eksikliğinden kaynaklanır. Kişinin aklından geçenlerle işittiğini sandıkları pek çok zaman uyuşur. “Örneğin birçok ‘mondegreen’ yiyecek içeceklerle ilgilidir. Muhtemelen işiten, işitme anında açtır ve aklında ön planda olan düşünce yemeklerle bağlantılıdır. Buna benzer şekilde masum sözlere sahip pek çok şarkı sözünün cinsel çağrışımlarla işitildiği görülmektedir.” (Wines, 2012, s. 1-176).

İşitme duyusuyla ilgili sağlık problemleri, telaffuza yansıyan ağız ya da aksanın işitenlerce anlaşılabilmesi, kötü telaffuz ve çocuklara özgü bazı bilişsel nitelikler de yine önemli yanlış işitme tetikleyicilerindendir.

Yukarıda adları sıralanan modeller, konuşma algısıyla ilintili diğer veriler, dilbiliminin muhtelif alanlarından elde edilen çıktılar gibi unsurlara bakıldığında işitenin fizyolojik durumu, sözcük dağarcığı, yaşı, kültürel hazır bulunuşluk düzeyi, psikolojisi vb.’nin doğru işitme ve doğru algılama üzerinde önemli etkileri olduğu anlaşılabilir.

2. Yöntem

Bu çalışmada, Türkçe on şarkı sözünde görülen “mondegreenler” fonetik ve fonolojik açıdan incelemeye tabi tutulmuştur.

Balmer (2007, s. 1-89), İngilizce “mondegreen”lerle ilgili olarak gerçekleştirdiği çalışmasında “mondegreen”lerdeki fonetik muğlaklıkların yapısını sınamak için Soundex algoritmasını kullanmıştır. “Soundex” kodlama sistemi, bir araştırmacının farklı yazımlar altında kaydedilmiş olabilecek bir soyadını başarılı bir şekilde bulma olasılığını artırmak için Amerika Birleşik Devletleri federal nüfus sayımı kayıtlarını (1880 - 1920) araştırmak adına geliştirilmiştir (URL-10).

“Soundex algoritması gelişmiş birçok veritabanının içeriğinde hazır bir fonksiyon olarak gelen telaffuz aşamasında birbirine ses benzerliği olan kelimeleri bulmamızı sağlayan basit bir algoritmadır. Robert Russell ve Margaret Odell tarafından geliştirilmiştir. Çalışma mantığı tek bir kelime için 5 temel aşamadan oluşur. Bu aşamaları şöyle sıralayabiliriz;

- 1-) Kelimenin ilk harfi olduğu gibi kalır.
 - 2-) İlk harf haricindeki harfler arasından A, E, H, I, O, U, W, Y harfleri çıkartılır.
 - 3-) Yine ilk harf haricindeki harfler arasından aşağıdaki listeye uygun olarak harfler numaralara çevrilir.
- B,F,V,P 1
C,G,J,K,Q,S,X,Z 2
D,T 3
L 4
M,N 5
R 6

4-) Yan yana olan aynı harf ya da aynı numara kümesine dahil olabilecek harfler tekile indirilir.

5-) Bu şekilde oluşturulan metin 4 haneli olana kadar eksik karakterler 0 ile tamamlanır." (URL-11).

Bu çalışmada da Balmer'ın (2007, s. 1-89) "Soundex" ile ilgili kullandığı yöntem uygulanacaktır. Ancak "Soundex" İngilizce soyadları için geliştirilmiş bir algoritmadır. Söz konusu algoritma bu çalışma için Türkçe "mondegreen"leri incelemeye uygun hâle gelecek biçimde tekrar kodlanmıştır.

İlk olarak, tıpkı Balmer'ın (2007, s. 1-89) yaptığı gibi 4 haneli kod sınırı 12'ye çıkartılmıştır. Ardından, harflerin numaralara çevrildiği sistem Türkçenin ses yapısına uygun hâle getirilmiştir. Ses-numara eşleştirmeleri, Türkçe ünsüzlerin boğumlanma yerlerine göre tekrar sınıflandırılmıştır. İlk harf haricindeki "a, e, ı, i, o, ö, u, ü, h" harfleri dizgeden çıkarılmıştır. Buna göre ortaya çıkan eşleştirmeler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Türkçeye Uygun Hâle Getirilmiş "Soundex" Kodlama Kılavuzu

Harf	Sayı
b,p,m	1
f,v	2
d,t,s,z,n	3
c,ç,ş,j	4
g,k,y,l,r	5
ğ	6
a,e,ı,i,o,ö,u,ü,h	İlk harf haricinde dikkate alınmayan seslerdir.

Türkçeye uygun hâle getirilmiş "Soundex" algoritması sayesinde Türkçe "mondegreenler" in ortaya çıkmasındaki öncül neden olan "fonetik benzerlikler" in ünsüz benzerlikleri kısmı sınanmıştır. Ünlülerle ilgili benzerlikler, "benzerlik tabloları"nda karşılaştırılmış, sınanan yapılarıdaki birbiriyle uyumsuz olan ünlü veya ünsüzler, koyu renklerle işaretlenmiştir. Tabloların son satırına "soundex" kodları yazılmıştır. "Soundex" ve "benzerlik tablosu" karşılaştırmaları, yalnızca şarkı sözlerinde "mondegreen"lerin oluştuğu kısımlara uygulanmıştır.

Resim 2: Türkçeye Uygun Hâle Getirilmiş "Soundex" Algoritması Kodlama Örneği

```

> soundex ("sonkuşlar")
's3545'
> soundex ("tonguçlar")
't3545'
> soundex ("odatasalanıyor")
'o3535'
> soundex ("odadasalınıyor")
'o3535'
> soundex ("başınanegeldi")
'b4353'
> soundex ("başınönegeldi")
'b4353'
> soundex ("neslimize")
'n3513'
> soundex ("resmimize")
'r313'
>

```


Fonetik benzerliklerin dışında kalan “mondegreen”leşme nedenleriyle ilgili çıkarımlar da çalışmadaki ilgili başlıklara gönderimde bulunularak tabloların altında açıklanmıştır.

Analiz kısmında incelenen örnekler *Ekşi Sözlük*’ün “Yanlış Anlaşılmış Şarkı Sözleri” başlığından alıntılanmıştır (URL-12). Yazılanların içeriğindeki beyanlar gereği bu yanlış işitmelerin “kasıtsız” olarak yapıldığı kabul edilmiştir. Bu örneklerden bazıları kasıtlı yaratımlar iseler dahi -konuşma algısı süreçleri ya da kasıtsız “mondegreen”leri ortaya çıkaran dilsel ve dil dışı nedenler göz önüne alınarak bakıldığında- bunların “kasıtsız” olarak aşağıda yer alan şekilde yanlış işitilmesi mümkün olan örnekler olduğu görülecektir.

3. Analiz

Aşağıda, Türkçe şarkı sözlerinden seçilmiş on adet “mondegreen” örneği, belirtilen yöntemlerle analiz edilmiştir. Bu on örnek dışında, birtakım Türkçe “mondegreen” örnekleri ise çalışmanın kapsam sınırlılığı göz önünde bulundurularak ayrı bir başlık altında hızlı analize tabi tutulmuştur.

3.1. Mondegreen 1 / Şarkı Adı: Bir Tanem (Söz, Müzik ve Seslendiren: Yaşar)

a) “Ya bu gece gel ya da *gelir ecel*.” (Orijinal)

b) “Ya bu gece gel ya da *delirecem*.” (Mondegreen)

g	e	l	i	r	e	c	e	l	Soundex Kodu: g545
d	e	l	i	r	e	c	e	m	Soundex Kodu: d541

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki “orijinal sözler” ve “mondegreen” karşılaştırıldığında “benzerlik tablosu”nda da görülebileceği üzere yapıların ünlüleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyuşmaktadır. Yapılardaki ünsüzler de büyük oranda benzeşmektedir. Ünsüzlerin karşılaştırıldığı “soundex kodları”na bakıldığında ise bu kodlarda iki farklılık göze çarpar. Orijinal sözlerde muğlaklığın başladığı ilk harf olan /g/ sesi, oluşum yerine göre bir ön damak ünsüzü iken “mondegreen”in başladığı ilk harf olan /d/ sesi, bir dil ucu-diş ünsüzdür²⁵. Aynı şekilde “orijinal sözler”de muğlaklığa yol açan kısmın son sesi /l/, bir ön damak ünsüzü iken, “mondegreen”in sonlandığı ses /m/, bir çift dudak ünsüzdür²⁶. Aslında “mondegreen”lerdeki genel eğilim, orijinal sözler ve “mondegreen”ler arasında değişen ünsüzlerin benzer oluşum noktalarına sahip olmasıdır ancak diğer tüm unsurların sıralı uyumu söz konusu olduğunda ortaya çıkan benzer sözcük çağrışımları, sözlerin geri kalanının bağlamıyla da uyuyorsa bu yönelim zaman zaman feda edilebilmektedir.

“Parçalarüstü Sesbirimler”le Bağlantılı Nedenler: “Son sesinde ünsüz bulunan bir sözcükle önsesinde ünlü bulunan bir sözcük arasında, söyleyiş sırasında ulamayı ortadan kaldırmak amacıyla verilen kısa araya kavşak adı verilir.” (Ergenç, 1989, s. 37). Parçalarüstü sesbirimlerden olan kavşağın, yukarıdaki orijinal şarkı sözü müzikle birlikte söylenirken kullanılmaması kelime sınırlarını doğru belirleyememeye ve dolayısıyla yanlış işitmeye, bu örnekte “mondegreen” oluşumuna sebebiyet vermiştir.

“Fonolojik Çevre”yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte kavşağın doğru kullanılmaması, “bağlantılı konuşma”yla ilintili “ulama” hadisesinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Burada, “hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı bir yanlış işitme” gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiş ve seslemeleme doğru yapılamamıştır. Orijinal metindeki yapının seslemeleme “ge-lir e-cel

²⁵ Bu iki ünsüz de ötümlü, süreksiz, patlayıcı ünsüzlerdendir. Bu ulamları paylaşılır.

²⁶ Bu iki ünsüz de ötümlü, sürekli, akıcı ünsüzlerdendir. Bu ulamları paylaşılır.

[kv-kvk v-kvk]" biçimindeyken yanlış işitilen "mondegreen" ulama ile birlikte "de-li-re-cem [kv-kv-kv-kvk]²⁷" şeklinde algılanmıştır.

ge	lir	/	e	cel
de	li	re		cem

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Bu "mondegreen" in başladığı sözcüğün ilk sesiyle "orijinal sözler" deki ilgili sözcüğün ilk sesi uyuşmamaktadır. Kohort (Marslen-Wilson ve Welsh, 1978), NAM (Goldinger, vd., 1989), Kısa Liste (Norris, 1994) ve MERGE (Norris, 2000) modellerinde, dinleyici tarafından duyulan ilk ses, zihinsel sözlükteki tüm benzer sesli girişlerin aktivasyonunu tetikler. Etkinleştirilen tüm öğeler, yalnızca tek bir giriş kalana ve eşige ulaşana kadar birbirleriyle rekabet eder. Bu "mondegreen", söz konusu ilk sesin yanlış işitilmesiyle tetiklendiyse yukarıda adı geçen modeller, bunun ortaya çıkmasıyla ilgili önemli ipuçları verir. Eğer bu "mondegreen" in oluşumu bağlamın, konuşma yorumlanmasını etkileyebileceği düzey olan sözcük sonrası düzey ile ilgiliyse fonolojik çevreyle bağlantılı olarak kavşağın doğru kullanılmayışıyla ortaya çıkan ulama, iki sözcükten oluşan yapıyı tek sözcük olarak algılatmış, seslem sistemini farklılaştırmış ve şarkı sözlerinin bağlamını dikkate alan işitenin algı sistemi, zihin sözlüğünde bu sesler ile seslem sıralanışını içeren en uygun sözcük ve yapıyı seçmiş, böylelikle yanlış işitme sürecini ortaya çıkarmış olabilir. Bunlarla beraber, işitenin "delirecem" yapısında olduğu gibi yazı dilinden ziyade konuşma diline ait olan yapılarla ve bozuk telaffuzlara daha önce dinlediği şarkılardan aşına olması, ilgili sözcük çağrışımına erişmesine katkı vermiş olmalıdır.

3.2. Mondegreen 2 / Şarkı Adı: Ah Be Kardeşim (Söz, Müzik ve Seslendiren: Yalın)

- a) "Ah be kardeşim *başına ne* geldi." (Orijinal)
 b) "Ah be kardeşim *başın öne* geldi." (Mondegreen)

b	a	ş	ı	n	a	n	e	Soundex Kodu: b430
b	a	ş	ı	n	ö	n	e	Soundex Kodu: b430

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki "orijinal sözler" ve "mondegreen" karşılaştırıldığında "benzerlik tablosu" nda da görülebileceği üzere yapıların ünsüzleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyuşmaktadır. Bu, "soundex" koduna da yansımıştır, iki yapının kodu birebir aynıdır. Yapılardaki ünlüler de büyük oranda benzeşmektedir. Tek fark, orijinal metinde ilgili yerde kullanılan geniş düz art damak ünlüsü /a/'nın yerine geniş yuvarlak ön damak ünlüsü /ö/'nün getirilmiş olmasıdır.

"Parçalarüstü Sesbirimler"le Bağlantılı Nedenler: Bu "mondegreen" in ortaya çıkmasındaki en önemli sebeplerden biri "durak" ın doğru şekilde kullanılmamasıdır. İfade söylenirken sözcükler arasında bir kesinti yapılmadığından sözcük sınırları belirsizleşmiştir. Vurgunun belirsizliği de bu örneğin yanlış işitilmesine katkıda bulunmuştur.

"Fonolojik Çevre"yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte durağın doğru kullanılmaması, vurguların uygun şekilde hissedilememesi "hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı" olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiş ve sesleme doğru yapılamamıştır. Orijinal metindeki yapının

²⁷ "k= Konsonant, v= Vokal".

seslememesi “ba-ş1-na ne gel-di [kv-kv-kv kv]” biçimindeyken, “mondegreen” “ba-şın ö-ne gel-di [kv-kvk v-kv]” şeklinde algılanmıştır. Bu da dinleyiciye yapıda bir ulamanın gerçekleştiğini düşündürmüştür.

ba	ş1	na	/	ne
ba	şın	/	ö	ne

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Bu örnekteki “mondegreen”; bağlamın, konuşma yorumlanmasını etkileyebileceği düzey olan sözcük sonrası düzey ile ilgili gibi gözükmemektedir. Durağın doğru şekilde kullanılmamasından kaynaklanan belirsiz sözcük sınırları “doğru işitme”yi engelleyerek bir muğlaklık yaratmıştır. Sözcük sınırlarını netleştiremeyen algı, bağlama başvurur. Diğer etmenlerle tetiklenen “mondegreen”leşme potansiyeli, orijinal metnin bağlamına ve fonetik sıralanışa son derece uygun “başını öne eğmek” deyimiyile bir çağrışım kuran zihin sözlüğünün katkısıyla birlikte zirveye çıkar ve nihayetinde bir “mondegreen” doğurur.

3.3. Mondegreen 3 / Şarkı Adı: Dudu (Söz: Nazan Öncel- Müzik ve Seslendiren: Tarkan)

- a) “O da tasalanıyor.” (Orijinal)
b) “Odada salınıyor.” (Mondegreen)

o	d	a	t	a	s	a	l	a	n	ı	y	o	r	Sondex Kodu: o3535
o	d	a	d	a	s	a	l	ı	n	ı	y	o	r	Sondex Kodu: o3535

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki “orijinal sözler” ve “mondegreen” karşılaştırıldığında “benzerlik tablosu”nda da görülebileceği üzere yapıların ünsüzleri arasında tek bir fark dikkati çeker. Orijinal sözlerde bulunan bir dil ucu-diş ünsüzü olan /t/’nin yerine “mondegreen” yapısında aynı seslem sırasında yine bir dil-ucu diş ünsüzü olan /d/’nin kullanıldığı görülür²⁸. Bu iki ünsüzün oluşum noktaları aynı olduğundan “Soundex” kodları da aynıdır. Yapının ünsüzlerinin sıralanışı ve oluşum yerleri açısından tamamıyla uyduğu bu şekilde anlaşılabilir. Yapılardaki ünlüler de büyük oranda benzeşmektedir. Tek fark, orijinal metinde ilgili yerde kullanılan düz geniş art damak ünlüsü /a/’nın yerine düz dar art damak ünlüsü /ı/’nın kullanılmasıdır ki bu iki ünlü “düzlük-yuvarlaklık” ve “art damak ünlüsü” olma açısından uyuşmaktadır.

“Parçalarüstü Sesbirimler”le Bağlantılı Nedenler: Bu “mondegreen”in ortaya çıkmasındaki en önemli sebeplerden biri “durak”ın doğru şekilde kullanılmamasıdır. İfade söylenirken sözcükler arasında bir kesinti yapılmadığından sözcük sınırları belirsizleşmiştir. Vurgunun belirsizliği de bu örneğin yanlış işitilmesine katkıda bulunmuştur.

“Fonolojik Çevre”yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte durağın doğru kullanılmaması, vurguların uygun şekilde hissedilememesi “hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı” olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiş ve sesleme doğru yapılamamıştır.

o	/	da	/	ta	sa	la	nı	yor	
o		da		da	/	sa	lı	nı	yor

²⁸ Bu iki ünsüz, süreksizlik ve patlayıcılık ulamalarını da paylaşırlar.

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: İşiten algısı, yukarıda sayılan sebeplerle ortaya çıkan muğlaklık dolayısıyla üç ayrı tek seslemler şeklinde yapılan orijinal şarkı sözündeki kısmı ek almış tek bir sözcüğe indirgemiş ve ardından zihin veritabanında bu yeni sözcüğün bağlamına uygun olup orijinal şarkı sözünden işittikleriyle fonetik olarak en uyumlu olan çıktıyı kullanmıştır. Bunu yaparken orijinal yapının bir seslemesindeki ünlünün benzer ünlülere farklı bir ünlüyle değişerek yanlış işitilmesini tetiklemiştir.

3.4. Mondegreen 4 / Şarkı Adı: Paramparça (Söz, Müzik ve Seslendiren: Teoman)

a) "Bir *bar taburesi* üstünde babamın öldüğü yaştayım." (Orijinal)

b) "Bir *barta kulesi* üstünde babamın öldüğü yaştayım" (Mondegreen)

b	a	r	t	a	b	u	r	e	s	i	Soundex Kodu: b53153
b	a	r	t	a	k	u	l	e	s	i	Soundex Kodu: b5353

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki "orijinal sözler" ve "mondegreen" karşılaştırıldığında "benzerlik tablosu"nda da görülebileceği üzere yapıların ünlüleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyuşmaktadır. Yapılardaki ünsüzler de büyük oranda benzeşmektedir. Ünsüzlerin karşılaştırıldığı "soundex kodları"na bakıldığında ise bu kodlarda tek bir farklılık göze çarpar.

Orijinal şarkı özlere yer alan belirtisiz ad tamlamasının tamlayanı, "taburesi" sözcüğündeki çift dudak ünsüzü /b/ sesinin yerine "mondegreen"de bir damak ünsüzü olan /k/ sesi mevcuttur²⁹. "Soundex" kodundaki farklılığa da bu yol açmıştır. Yapılardaki uyuşmayan diğer ünsüzler ise orijinal şarkı sözlerindeki damak ünsüzü /r/ ve "mondegreen"deki damak ünsüzü/l/ sesleridir³⁰. Bunlar iki yapıda da aynı sıradır ve oluşum yerleri aynı olduğu için "soundex" kodlarında farklılık yaratmamıştır.

"Parçalarüstü Sesbirimler"le Bağlantılı Nedenler: Bu "mondegreen" in ortaya çıkmasındaki en önemli sebeplerden biri "durak" ın doğru şekilde kullanılmamasıdır. İfade söylenirken sözcükler arasında bir kesinti yapılmadığından sözcük sınırları belirsizleşmiştir. Vurgunun belirsizliği de bu örneğin yanlış işitilmesine katkıda bulunmuştur.

Türkçede, belirtisiz ad tamlamalarında vurgu ilk sözcüğün son seslemindedir. Ancak şarkı söylenirken belirsizleşen vurgu tamlananın ilk seslemine kaymış gibidir. Öbeğin vurgusunun doğru biçimi "BAR taburesi" iken vurgunun sağa kaymasıyla "bar TABuresi" biçimi ortaya çıkmış. "Durak" da doğru kullanılmadığından işiten "barTABuresi" şeklinde bir yapıyla baş başa kalmıştır. Tamlananın sonundaki iyelik eki dolayısıyla zihin bunun bir belirtisiz ad tamlaması olduğunu kavramış, sözcük sınırını vurgunun yapıldığı yere koymuş ve ilk sözcüğü "barTA" olarak işitmiştir.

"Fonolojik Çevre"yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte durağın doğru kullanılmaması, vurguların uygun şekilde hissedilememesi "hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı" olarak gerçekleşmiştir.

bar	/	ta	bu	re	si	
bar		ta	/	ku	le	si

²⁹ İki ünsüz de süresiz ve patlayıcıdır. Bu ünlüleri paylaşır.

³⁰ İki ünsüz de ötümlü, sürekli, akıcı ünsüzlerdendir. /r/, /l/ den çarpmalı olması yönüyle ayrılır.

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: İncelenen örnekte, parçalarüstü sesbirimlere bağlı nedenler dolayısıyla ilk sözcüğün sınırının doğru çizilememesinin ardından işiten algısı “barta” sözcüğüyle karşılaşır. Türkçede böyle bir sözcük olmadığından zihin sözlüğü bu sözcüğün karşılığını kendi veritabanında da bulamaz. Bu yüzden bunun daha önce işitmediği bir sözcük ya da yabancı bir özel ad olduğunu varsayar. Yapı, “bir barta buresi üstünde” şeklinde anlamsız olur. Zihin, bağlama bakar, veritabanındaki eşdizimleri tarar. “Barta” sözcüğüne, üstüne çıkma anlatımıyla uyumlu, anlamlı bir tamlanan arar. Bu tamlanan, aynı zamanda “buresi” yapısıyla fonetik ve seslemsel olarak azami ölçüde uyuşmalıdır. “Üstüne çıkılabilen nesnelere” bağlamı ve seslemsel yapıyla sınırlanan eşdizimler, zihin veritabanında yer alan “Pisa Kulesi”, “Galata Kulesi”, “Eyfel Kulesi” benzeri örneklerle belli oranda eşleşir. Bu yapılar da tamlayanları Türkçede genel sözlük unsuru olmayan “yabancı özel ad”lardan müteşekkil belirtisiz ad tamlamalarıdır, tamlananları üstüne çıkma sınırlamasıyla uyumludur ve yine tamlananlarının fonetik yapısı tek bir ünsüzün boğumlanma yerinin farklılığı dışında “buresi” yapısıyla uyuşmaktadır. Nispeten anlamlı bir bütün elde edebilmek için zihin bu küçük farklılığı yok sayar ve “barta kulesi” yapısını elde eder.

“Dinleyici duyduğu bir sesi, özellikle de ünsüzleri, duyduğu sesbirim kümesinde algılamaktadır. Bu yüzden yanlış seslendirilen bir sözcük de doğru algılanabilmektedir. Örneğin çocukların dili bu yolla algılanabilmektedir. Anne: İşte anne geldi... Çocuk: Anne deldi.” (URL-4).

Yukarıdaki “mondegreen” de “barta kulesi” yapısının elde edilmesi konuşma algısı sürecinde “bağlamın, konuşma yorumlanmasını etkileyebileceği düzey olan sözcük sonrası düzey” ile ilgilidir.

Bu yapıda, parçalarüstü sesbirimlere bağlı nedenler dolayısıyla ilk sözcüğün sınırının doğru çizilememesinin ardından yanlış işitme farklı şekillerde de tetiklenebilirdi. Yine bu şarkı sözlerinden doğmuş Türkçe “mondegreen”lerden “bir fanta kulesi üstünde”, “bir barda polisin üstünde” vb. yapılar, bu farklı tetiklenmelere örnektir.

Orijinal şarkı sözünü “bir fanta kulesi üstünde” olarak işitenler, belki de ilk işitme anında susamış hissediyorlardı. Aynı sözleri “bir barda polisin üstünde” olarak işitenler belki de daha önce karıştırları ya da bir şekilde şahit oldukları, haberdar oldukları bar kavgalarına çağrışımında bulunuyorlardı. Bu örnekler, konuşma algısında ve işitme süreçlerinde işitenin psikolojisi ve deneyimlerinin ne derece etkili olduğunu göstermesi bakımından oldukça ilgi çekicidir.

3.5. Mondegreen 5 / Şarkı Adı: Firuze (Söz: Sezen Aksu, Aysel Gürel - Müzik: Attila Özdemiroğlu - Seslendiren: Sezen Aksu)

a) “Üzüm *buğusu* gibisin sen Firuze.” (Orijinal)

b) “Üzüm *kurusu* gibisin sen Firuze.” (Mondegreen)

b	u	ğ	u	s	u	Soundex Kodu: b630
k	u	r	u	s	u	Soundex Kodu: k530

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki “orijinal sözler” ve “mondegreen” karşılaştırıldığında “benzerlik tablosu”nda da görülebileceği üzere yapıların ünlüleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyuşmaktadır. Yapılardaki üçer ünsüzden ikiseri ise birbirleriyle kimlik ve oluşum yeri açısından uyuşmamaktadır. Ünsüzlerin karşılaştırıldığı “soundex kodları”na bakıldığında bu farklılıklar göze çarpar. Orijinal sözlerdeki ilgili kısmın başladığı ilk ses çift dudak ünsüzü /b/ sesi iken, bu sesin

"mondegreen"deki karşılığı damak ünsüzü /k/sesi³¹; ilgili kısmın ikinci sesleminin ilk ünsüzü art damak ünsüzü /ğ/ iken, bunun "mondegreen"deki karşılığı ise çarpmalı /r/sesidir³². Yukarıda da belirtildiği gibi, aslında "mondegreen"lerdeki genel eğilim, orijinal sözler ve "mondgreen"ler arasında değişen ünsüzlerin benzer oluşum noktalarına sahip olmasıdır ancak diğer tüm unsurların sıralı uyumu söz konusu olduğunda ortaya çıkan benzer sözcük ya da sözcük öbeği çağrışımları, sözlerin geri kalanının bağlamıyla da uyuyororsa bu yönelim zaman zaman feda edilebilmektedir.

"Parçalarüstü Sesbirimler"le Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örneklerde tamlayanları aynı sözcük olup tamlananları birbirine fonetik olarak benzeyen, iki belirtisiz ad tamlaması mevcuttur. İncelenen "mondegreen" in oluşmasındaki temel tetikleyicilerin "parçalarüstü ses birimlerle" bağlantılı nedenler olduğu düşünülmemektedir.

"Fonolojik Çevre"yle Bağlantılı Nedenler: İncelenen "mondegreen" in oluşmasındaki temel tetikleyicilerin "fonolojik çevre" ile bağlantılı nedenler olduğu düşünülmemektedir. Sanatçı, şarkıyı seslendirirken iki sözcük arasında durağı kullanmış, müzik sözlerin üstüne binmemiş ve olumsuz bir fonolojik çevre yaratmamıştır.

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Parçalarüstü sesbirimler ya da fonolojik çevrenin temel tetikleyicilerden olmadığı bu "mondegreen" in ortaya çıkmasında konuşma algısı ve işitene özgü nedenler ön plana çıkar. Bu, farklı algılanan ünsüzlerin oluşum yerlerinin de birbirinden farklı oluşunu, "mondegreen"lerdeki genel temayülün belli ölçüde feda edilmiş sebebini açıklar. İşiten "üzüm buğusu" öbeğini daha önce hiç işitmemiş yahut "buğulu üzüm" tamlamasını işitmesine rağmen "üzüm buğusu" tamlamasındaki bağdaştırmayı zihninde tasarlayamamış olabilir. Bu durumda, zihin sözlüğünde böyle bir eşdizim yoktur. Dolayısıyla, "üzüm" sözcüğünün ardından gelerek tamlanan görevi görebilecek, fonetik ve seslemsel en uygun eşdizim, işiten tarafından zihin sözlüğünde aranmaya başlanır.

Ayabakan İpek'in (2019, s. 183) *Türkçe Sözlük*'teki eşdizimli ögelerin sunumu ve görünümelerini incelediği eserinde "üzüm" maddesindeki eşdizimli sözcüklere bakıldığında "üzüm asması, üzüm hoşafı, üzüm kompostosu, üzüm kurusu..." vb. dizilimler bu sözcüğün başlıca eşdizimleri olarak görülür. "Üzüm buğusu" eşdizimi bu listede yoktur.

İşitenin zihin sözlüğü de daha alışılmış ve fonetik olarak işittiklerine benzer olan eşdizimi seçmiş, bunu yaparken yapıda yer alan iki ünlünün oluşum yeri eşleştirmesini feda etmiştir. Böylelikle, zihin veritabanında bulunmayan eşdizimi işleyemeyerek bir "mondegreen" in ortaya çıkmasını tetiklemiştir.

3.6. Mondegreen 6 / Şarkı Adı: Kafa (Söz: Sıla - Müzik: Sıla, Efe Bahadır-Seslendiren: Sıla)

a) İyi gelmez mi hiç deniz *havası*? (Orijinal)

b) İyi gelmez mi hiç deniz*anası*? (Mondegreen)

h	a	v	a	s	ı	Soundex Kodu: h230
	a	n	a	s	ı	Soundex Kodu: a300

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki "orijinal sözler" ve "mondegreen" karşılaştırıldığında "benzerlik tablosu"nda da görülebileceği üzere yapıların ünlüleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyuşmaktadır. Ünsüzler arasında ise fark vardır. Orijinal yapıdaki yanlış işitilen sözcüğün ilk sesi /h/ ünsüzüdür.

³¹ İki ünsüz de süreksiz ve patlayıcı ünsüzlerdendir. Bu ulamları paylaşırlar.

³² İki ünsüz de ötümlü ve süreklili ünsüzlerdendir. Bu ulamları paylaşırlar.

Boğumlanma noktası gırtlakta olan bir ses olarak /h/ ünsüzü bazen ünlü olarak da işitilir (Banguoğlu, 1990, s. 42). Bu “mondegreen”in bünyesinde de /h/ ünsüzüyle başlayan sözcük, aynı nedenden dolayı, orijinal sözlerde /h/ ünsüzünden sonra gelen /a/ ünlüsü ile başlıyor gibi işitilmiştir. Orijinal metinle “mondegreen”in ünsüzleri arasındaki ikinci fark ise orijinal metinde yanlış işitilen sözcüğün ikinci sesleminin ilk sesi olan diş-dudak ünsüzü /v/’nin “mondegreen” bünyesinde “dil ucu-diş ünsüzü” /n/ olarak yer almasıdır³³. Ünsüzlerle ilgili olarak bahsedilen bu iki farklılık, yapıların “soundex” kodlarını da oldukça farklı hâle getirmiştir. Ünlülerle ilgili fonetik uyum, yukarıdaki “mondegreen”de tamamıyla korunurken ünsüzlerle ilgili uyum belli oranda feda edilmiştir. Bu durum, işitme algısı aşamalarıyla bağlantılıdır.

“Parçalarüstü Sesbirimler”le Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örneğe bakıldığında görülmektedir ki, /a/ ünlüsünün önünde -oluşum yerinin ve belirsiz söylenişinin de etkisiyle- işitilemeyen /h/ ünsüzü, işitenin zihnine, bulunduğu sözcüğün /a/ ünlüsüyle başladığı algısını yerleştirmiştir. Orijinal şarkı sözü söylenirken parçalarüstü sesbirimlerden “durak” ve “vurgu”da -vurgunun, Türkçedeki belirtisiz ad tamlamalarıyla ilgili temayül gereği, tamlayanın ilk unsurunun son sesleminde bulunması gerekirdi.- uygun kullanılmayınca, işiten zihni bir ulamayla karşı karşıya olduğu yanlışlığına kapılmıştır. Bu da orijinal sözlerdeki seslem düzeninin yanlış algılanmasına yol açmıştır. Karıştırılan yapılarda yer alan “deniz” sözcüğüyle ilgili “çift sesleme”³⁴ durumu, sözcük sınırlarının yanlış belirlenmesini ve dolayısıyla seslememenin yanlış yapılmasını tetikleyen bir başka unsurdur. Orijinal metindeki yapının seslememesi “de-niz ha-va-sı [kv-kvk v-kv-kv]” biçimindeyken, “mondegreen” “de-ni-za-na-sı [kv-kv-kv-kv-kv]” şeklinde işitilmiştir.

de	niz	/	ha	va	sı
de	ni		za	na	sı

“Fonolojik Çevre”yle Bağlantılı Nedenler: Gırtlak ünsüzü /h/’nin belirgin olarak söylenmemesine, bu sesin oluşum yerinin de etkisiyle, konuşma dilinde sıkça rastlanır. Yukarıdaki örnekte de orijinal şarkı sözleri söylenirken /h/ sesinin belirgin şekilde seslendirilmediği görülmektedir. Burada ortaya çıkan yanlış işitme, yaratılan bu fonolojik çevreyle ilintilidir.

Yukarıdaki örnekte durağın doğru kullanılmaması, vurguların uygun şekilde hissedilememesi de yine “hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı” olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiş ve sesleme doğru yapılamamıştır.

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Bu “mondegreen”in başladığı sözcüğün ilk sesiyle “orijinal sözler”deki ilgili sözcüğün ilk sesi uyuşmamaktadır. Kohort (Marslen-Wilson ve Welsh, 1978), NAM (Goldinger, vd., 1989), Kısa Liste (Norris, 1994) ve MERGE (Norris, 2000) modellerinde, dinleyici tarafından duyulan ilk ses, zihinsel sözlükteki tüm benzer sesli girişlerin aktivasyonunu tetikler. Etkinleştirilen tüm öğeler, yalnızca tek bir giriş kalana ve eşige ulaşana kadar birbirleriyle rekabet eder.

Bu “mondegreen”, söz konusu ilk sesin yanlış işitilmesiyle tetiklendiyse yukarıda adı geçen modeller, onun ortaya çıkmasıyla ilgili önemli ipuçları verir. Fonolojik çevrenin de etkisiyle durağın doğru kullanılmayışı sonucu ortaya çıkan aksaklıklar, yine fonolojik çevrenin etkisi sonucu sözcük başı bir ünsüzün işitelememesiyle birleşmiş ve bu da sözcüklerin yeni fonolojik çevresinde bir “ulama”ya yol açmıştır. Bu ulama, iki sözcükten

³³ İki ünsüz de ötümlü ve sürekli ünsüzlerdendir. Bu ulamaları paylaşırlar.

³⁴ “Çift sesleme; bir dildeki seslendirmede iki ünlü arasındaki ünsüzlerin her iki yandaki sesleme üye olmasına izin veren kural; öm. de-niz, de-ni-zal-tı sözcüklerinde olduğu gibi.” (İmer vd., 2011, s. 74).

oluşan yapıyı tek sözcük -bu örnekte birleşik sözcük- olarak algılatmış, seslem sistemini farklılaştırmış ve şarkı sözlerinin bağlamını dikkate alan işitenin algı sistemi, zihin sözlüğünde bu sesler ile seslem sıralanışını içeren en uygun sözcük ve yapıyı seçmiş, böylelikle yanlış işitme sürecini ortaya çıkarmış olabilir.

3.7. Mondegreen 7 / Şarkı Adı: Vazgeç Gönül (Söz ve Müzik: Ümit Sayın - Seslendiren: Zeynep Dizdar)

a) *Ateş böceği misali* bir yanıp bir söndün. (Orijinal)

b) *Ateşböceğim Salih*, bir yanıp bir söndün. (Mondegreen)

a	t	e	ş	b	ö	c	e	ğ	i	m	i	s	a	l	i		Soundex Kodu: a34146135
a	t	e	ş	b	ö	c	e	ğ	i	m		s	a	l	i	h	Soundex Kodu: a34146135

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki "orijinal sözler" ve "mondegreen" karşılaştırıldığında "benzerlik tablosu"nda da görülebileceği üzere, yapıların ünlüleri ve ünsüzlerinin kimlik ve sıra açısından birer farklılık dışında tamamıyla uyuşmakta olduğu görülmektedir. İki yapının "soundex" kodları da birebir uyuşmaktadır.

Yapılardaki farklılıklardan bahsetmek gerekirse, bunlardan ilki -ünlülerle ilgili olanı- orijinal sözlerde yer alan düz dar ön damak ünlüsü /i/'nin, "mondegreen"de görülmemesidir. Ünsüzlerle ilgili olanı ise "mondegreen"in son kısmında fazladan bir gırtlak ünsüzü /h/ sesinin bulunmasıdır. Boğumlanma noktası gırtlakta olan bir ses olarak /h/ ünsüzü bazen ünlü olarak da işitilebilmektedir (Banguoğlu, 1990, s. 42).

"Parçalarüstü Sesbirimler"le Bağlantılı Nedenler: Bu "mondegreen"in ortaya çıkmasındaki en önemli sebeplerden biri "durak"ın doğru şekilde kullanılmamasıdır. İfade söylenirken sözcükler arasında verilmesi gereken kesinti ikinci sözcüğün ilk sesinden sonra verilmiş ve bu, "mondegreen"in oluşmasındaki temel tetikleyici olmuştur. Orijinal sözler söylenirken vurgu da uygun kullanılmamıştır. Vurgunun, Türkçedeki belirtisiz ad tamlamalarıyla ilgili temayül gereği, tamlayanın ilk unsurunun son sesleminde bulunması gerekirdi. Oysa söz konusu örnekte bu hissedilmemektedir. Orijinal sözlerde yer alan düz dar ön damak ünlüsü /i/'nin, "mondegreen"de görülmemesinin sebebi de parçalarüstü ses birimlerden "süre" ile ilgilidir. Orijinal sözler söylenirken düz dar ön damak ünlüsü /i/'nin normal uzunluğundan daha kısa bir biçimde seslendirilmesi "mondegreen"in ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

"Fonolojik Çevre"yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte durağın doğru kullanılmaması, vurguların uygun şekilde hissedilememesi ve "süre"yle ilgili sorunlar da yine "hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı" olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiş ve seslemeleme doğru yapılamamıştır. Orijinal metindeki yapının seslememesi "a-teş bö-ce-ği mi-sa-li [v-kvk kv-kv-kv kv-kv-kv]" biçimindeyken, "mondegreen" "a-teş bö-ce-ğim sa-lih [v-kvk kv-kv-kvk kv-kvk]" şeklinde işitilmiştir.

a	teş	/	bö	ce	ği	/	mi	sa	li
a	teş	/	bö	ce	ğim		/	sa	lih

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Bu "mondegreen"in başladığı sözcüğün sonunda, yukarıda belirtilen nedenler dolayısıyla, yanlış bir şekilde "birinci şahıs

iyelik eki" işitilmiştir. Bu, bağlamı tamamen değiştirir. Dolayısıyla konuşma algısının elemanları buna göre işletilir. Algı, zihin sözlüğünün veritabanında "ateş böceğim" sözcüğünün ardından gelebilecek ve fonetik olarak işittiklerine uygun eşdizimler, çıktılar arar. En uygun sonucu doğru olarak kabul eder. Bu da "mondegreen"'in ortaya çıkmasına katkıda bulunur.

3.8. Mondegreen 8 / Şarkı Adı: Kalamış (Söz: Behçet Kemal Çağlar - Müzik ve Seslendiren: Münir Nurettin Selçuk)

a) Bir tatlı huzur almaya geldik *Kalamış'tan*. (Orijinal)

b) Bir tatlı huzur almaya geldik, *kalmamış lan!* (Mondegreen)

k	a	l	a	m	ı	ş	t	a	n	Soundex Kodu: k5143	
k	a	l	m	a	m	ı	ş	l	a	n	Soundex Kodu: k51453

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki "orijinal sözler" ve "mondegreen" karşılaştırıldığında "benzerlik tablosu"nda da görülebileceği üzere yapıların ünlüleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyuşmaktadır. Ünsüzler arasında ise fark vardır. "Mondegreen" in ikinci sesleminde fazladan bir /m/ sesinin işitildiği görülmektedir. Bununla birlikte karşılaştırılan kısımların son seslemlerinin ilk ünsüzleri de uyuşmaz. Orijinal metindeki dil ucu-diş ünsüzü /t/'nin yerine "mondegreen" de damak ünsüzü /l/ yer almaktadır. Ünsüzlerle ilgili bu uyuşmazlıklar "soundex" koduna da yansımıştır. Ünlülerle ilgili fonetik uyum, yukarıdaki "mondegreen" de tamamıyla korunurken ünsüzlerle ilgili uyum belli oranda feda edilmiştir. Bu durum, işitme algısı aşamalarıyla bağlantılıdır.

"Parçalarüstü Sesbirimler"le Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte, şarkının ezgisi gereği, yanlış işitilen sözcüğün bazı ünlüleri normal sürelerinden daha uzun şekilde seslendirilmiştir. Yine de bu "mondegreen" in oluşmasındaki temel tetikleyicilerin "parçalarüstü ses birimlerle" bağlantılı nedenler olduğu düşünülmemektedir.

"Fonolojik Çevre"yle Bağlantılı Nedenler: Örnekte, yanlış işitilen sözcüğün bazı ünlülerinin normal sürelerinden daha uzun şekilde seslendirilmesi, şarkının yarattığı yeni "fonolojik çevre"yle ilintilidir.

İşiten, seslemlenmeyi konuşma algısının elemanlarıyla bağlantılı olarak doğru gerçekleştirilememiştir. Orijinal metindeki yapının seslemlenmesi "ka-la-mış-tan [kv-kv-kvk-kvk] biçimindeyken "mondegreen" "kal-ma-mış lan [kvk-kv-kvk kvk]" biçiminde işitilmiştir.

ka	la	muş	tan
kal	ma	muş	lan

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Kalamış, "İstanbul'un Anadolu yakasında Kadıköy ilçesinde bir semt ve aynı isimde bir koydur." (URL-13). Bir özel addır ve daha önce bu adı işitmemiş kimselerin zihninde bir karşılığı yoktur. Yukarıdaki örnekte, işiten zihninin hiç duymadığı veya çok az duyduğu bir özel adla karşılaşması, yanlış işitmeyi tetiklemiştir. Zihin, öncelikle bağlama bakmış, zihin sözlüğünün veritabanındaki bağlamla uyuştuğunu varsaydığı, fonetik olarak mümkün olduğu ölçüde uyumlu sözcükleri seçerek bu "mondegreen" i ortaya çıkarmıştır. Şarkı ezgilerinin kurduğu "fonetik çevre"lerde parçalarüstü sesbirimlerin kurallı olarak kullanılmamasına sıkça rastlandığından, aslında ek almış tek bir sözcükten oluşan yapı iki sözcük gibi algılanabilmiştir.

3.9. Mondegreen 9/Şarkı Adı: Hovarda (Söz ve Müzik: Sezen Aksu - Seslendiren: Emel Müftüoğlu)

a) *A çiğirim*, söyle *neyleyelim*? (Orijinal)

b) *Acı yerim*, söyle *neyle yerim*? (Mondegreen)

a	c	i	ğ	e	r	i	m	Soundex Kodu: a451
a	c	ı	y	e	r	i	m	Soundex Kodu: a4651

n	e	y	l	e	y	e	l	i	m	Soundex Kodu: n510
n	e	y	l	e	y	e	r	i	m	Soundex Kodu: n510

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki "orijinal sözler" ve "mondegreen" karşılaştırıldığında "benzerlik tabloları"nda da görülebileceği üzere, yapıların ünlüleri ve ünsüzlerinin kimlik ve sıra açısından birkaç farklılık dışında tamamıyla uyuşmakta olduğu görülmektedir. İki tabloyla temsil edilen yapıdaki tablolardan birinde "soundex" kodları birbirleriyle tamamıyla uyuşmakta iken diğer tablodaki "soundex" kodlarında bir hanelik farklılık söz konusudur.

/ğ/ sesi Türkçenin en tartışmalı ünsüzüdür. Bu sesin bir ünsüz olup olmadığı dahi tartışmalıdır. /ğ/ sesinin öndamak ünlüleri çevresinde /y/'ye dönüştüğü ve /ğ/-/y/ karşıtlığının kaybolduğu bilinmektedir (Kılıç ve Erdem, 2008, s. 2814). Burada da öndamak ünlüsü /i/'nin yanında /y/ olarak işitilmektedir. Türkçede /y/, /ş/, /ç/ ünsüzlerinin, komşuluğundaki ünlüler üzerinde öndamaksillaştırıcı etkileri vardır. Bazı kaynaklarda /c/ sesinin de öndamaksillaştırıcı etkisinden bahsedilir (Sağır, 2002, s. 2). Dolayısıyla, Türkçe konuşurlarının kulakları bu ünsüzlerin komşuluğundaki artdamak ünlülerinin konuşma dilinde öndamaksillaştırılarak söylenmesine alışkındır. İşitenin zihni /ı/ sesini bu iki ünsüz arasında /i/ biçiminde duyduğu varsayımını kabullenebilir, böylesi bir durumu yadırgamaz. Bu da yanlış işitmeyi kolaylaştırır.

Orijinal sözlerdeki /l/sesinin /r/ sesi olarak işitilmesi ise konuşma algısı süreçleriyle ilgilidir.

Parçalarüstü Sesbirimler"le Bağlantılı Nedenler: Bu "mondegreen"in ortaya çıkmasındaki en önemli sebeplerden biri "durak"ın doğru şekilde kullanılmamasıdır. İfade söylenirken sözcükler arasında bir kesinti yapılmadığından sözcük sınırları belirsizleşmiştir. Vurgunun belirsizliği de bu örneğin yanlış işitilmesine katkıda bulunmuştur.

Fonolojik Çevre"yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte durağın doğru kullanılmaması, vurguların uygun şekilde hissedilememesi "hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı" olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiş ve sesleme doğru yapılamamıştır.

a	/	ci	ge	rim
a		cı	ye	rim

ney	le	ye	lim
ney	le	/	rim

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: Örnekteki “mondegreen” in başlangıç kısmının yanlış işitilmesinin belli başlı nedenleri yukarıda açıklanmıştır. Bu “mondegreen” in son kısmındaki yanlış işitmenin sebebi ise ilk kısmın yanlış işitilmesiyle doğrudan bağlantılıdır. Zira zihinde bağlam, ilk yanlış işitmeye göre belirlenmiştir. Yanlış işitilen sözlerin son bölümünde parçalarüstü sesbirimlerin uygun şekilde kullanılmaması da bahsi geçen “mondegreen” in ortaya çıkmasında pay sahibi olmuştur. Zihin, konuşma algısı süreçlerini yönetirken sözlerin son kısmını “acı yerim söyle...” sözcüklerinin bağlamına uygun şekilde nihayete erdirmek adına harekete geçmiştir, zihne ait sözlükte yer alan yapılar ile bunların alabileceği eklerden müteşekkil bir düzende ve azami olarak orijinal sözlerin fonetik dizilimine uygun düşecek biçimde bu son kısmı yeniden tasarlamıştır.

3.10. Mondegreen 10 / Şarkı Adı: Bence Talih (Söz ve Müzik: Altan Çetin - Seslendiren: Sibel Can)

a) Gidene boş ver, gelene *hoş geldin de* başka çaresi yok! (Orijinal)

b) Gidene boş ver, gelene *hoş gel, dinde* başka çaresi yok. (Mondegreen)

h	o	ş	g	e	l	d	i	n	d	e	Soundex Kodu: h453
h	o	ş	g	e	l	d	i	n	d	e	Soundex Kodu: h453

Fonetik Özellikler, Fonetik Benzerlikler/Muğlaklıklar: Bu örnekteki “orijinal sözler” ve “mondegreen” karşılaştırıldığında “benzerlik tablosu”nda da görülebileceği üzere yapıların ünlüleri ile ünsüzleri, kimlik ve sıra açısından tamamıyla uyusmaktadır. Bu, “soundex” koduna da yansımıştır, iki yapının kodu birebir aynıdır.

Parçalarüstü Sesbirimler”le Bağlantılı Nedenler: Bu örnekteki gibi fonetik olarak farksız gözükken ayrı yapıların konuşmada doğru anlaşılabilmesi noktasında “parçalarüstü ses birimler” anlam ayırt edici işlev görür. Yukarıda, “durak” yanlış yerde kullanılmıştır ve bu “mondegreen” in ortaya çıkmasındaki temel nedenlerden biri budur.

Fonolojik Çevre”yle Bağlantılı Nedenler: Yukarıdaki örnekte durağın yanlış kullanılması “hızlı bağlantılı konuşmanın yeni fonolojik çevresinden kaynaklı” olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle sözcük sınırları doğru belirlenememiştir. Şarkının ezgisindeki prozodi sorunları başlıca yanlış işitme tetikleyicisi olmuştur.

hoş	gel	din	/	de
hoş	gel	/	din	de

Konuşma Algısı ve İşitene Özgü Nedenler: İncelenen “mondegreen” de başlangıçta yapılan yanlış işitme, bağlamı değiştirmiştir. “Gelene, hoş gelmek”, “Olumlu bir davranışta bulunana olumlu davranışla karşılık vermek” olarak anlamlandırılır ve dinî ahlak yapılarına uygun bir davranış olarak bilinir. Metni içeren yapılarıdaki fonetik ve durakla ilgili uyumluluk da sağlanınca işiten bağlamı bu yönde kurar. Başlangıçtaki yanlış işitme, konuşma algısı sürecinde böylece bir yanlış işitme daha doğurur.

3.11. Türkçe "Mondegreenler" in Ortaya Çıkış Nedenleri Üzerine Başka Birtakım Örnekler

Yukarıdaki örneklerin bazılarında "mondegreenler" in ortaya çıkmasının başlıca sebebi, fonetik benzerlikler / muğlaklıklarla birlikte kavşağın kullanılmayışı neticesinde ortaya çıkan ulamanın sözcük sınırlarını belirlemeyi zorlaştırmasıdır. Tüm bunlar seslememenin de doğru yapılamaması ile sonuçlanmıştır. Aşağıdaki örneklerde de temel mondegreen tetikleyicileri bu belirtilenler olmuştur -bunlarla beraber bir araya gelen başka birçok sebebin de etkenler arasında olduğunu belirtmek gerekir - :

- *Biz onlardan* hoşlandık (Orijinal) / *Bizonlardan* hoşlandık (Mondegreen) (Şarkı Adı: Bütün Kızlar Toplandık; Söz, Müzik ve Seslendiren: Nil Karaibrahimgil). (Soundex Kodları: b353 / b353).

- *Ay inanmıyorum, ay inanmıyorum, ay inanmıyorum* (Orijinal) / *Ayran buyurun, ayran buyurun, ayran buyurun* (Mondegreen) (Şarkı Adı: Ay İnanmıyorum; Söz, Müzik ve Seslendiren: Aşkın Nur Yengi). (Soundex Kodları: a53151 / a53153).

- Tut ki *karnım acıktı* (Orijinal) / Tut ki *karnıma çıktı* (Mondegreen) (Şarkı Adı: Gülümse; Söz: Kemal Burkay- Müzik: Arto Tunçboyacıyan- Seslendiren: Sezen Aksu). (Soundex Kodları: k531453 / a531453).

- *Bak dikiz aynam* kalaylı (Orijinal) / *Baktı ki saydam* kalaylı. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Saraylı; Söz, Müzik: Bora Ebeoğlu - Seslendiren: Oya-Bora). (Soundex Kodları: b5353531 / b5353531).

Örneklerin bazılarında ise "mondegreenler" in ortaya çıkmasındaki en önemli sebeplerden biri "durak" ın doğru şekilde kullanılmamasıdır. İfade söylenirken sözcükler arasında bir kesinti yapılmadığından sözcük sınırları belirsizleşmiştir. Vurgunun belirsizliği de bu örneklerin yanlış işitilmesine katkıda bulunmuştur. Aşağıdaki örneklerde de temel "mondegreen" tetikleyicileri bu belirtilenler olmuştur -bunlarla beraber bir araya gelen başka birçok sebebin de etkenler arasında olduğunu belirtmek gerekir:-

- Sustu haykıran şehir, *son kuşlar* havalandı. (Orijinal) / Sustu haykıran şehir, *Tonguçlar* havalandı. (Mondegreen)³⁵ (Şarkı Adı: Beni Bırakın; Söz: Sezen Aksu - Müzik: Onno Tunç - Seslendiren: Levent Yüksel). (Soundex Kodu: s3545 / t3545).

- Bir kar tanesi ol, *kon dilimin* ucuna. (Orijinal) / Bir kar tanesi ol *kombilimin* ucuna. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Kupa Kızı ve Sinek Valesi; Söz ve Müzik: Teoman, Deniz Özbey - Seslendiren: Teoman). (Soundex Kodu: k3513 / k1513).

Bunlarla beraber, bazı örneklerde yarı ünlü /y/ sesinin fonolojik yapısı sebebiyle ünlülerle karıştırılmasından kaynaklanan "mondegreenler" karşımıza çıkar:

- Uzun ince *bir yoldayım*. (Orijinal) / Uzun ince *Birol Dayım* (Mondegreen) (Şarkı Adı: Uzun İnce Bir Yoldayım; Söz, Müzik ve Seslendiren: Aşık Veysel Şatıroğlu). (Soundex Kodları: b5351 / b5351).

- Aslında ben de isterim *emeklemeden* koşmayı. (Orijinal) / Aslında ben de isterim *yemek yemeden* koşmayı. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Sigara; Söz, Müzik ve Seslendiren: Şebnem Ferah). (Soundex Kodları: e1513 / y1513).

³⁵ Bu "mondegreen" in alındığı kaynak olan *Eksi Sözlük*'te, "Levent Yüksel'in şarkının o kısmında bir 'miksaj hatası' olduğundan bahsettiğine dair bir "entry" de mevcuttur (URL-14). Miksaj hataları, "fonolojik çevreyle bağlantılı yanlış işitme nedenleri" arasındadır.

Bazen de örneklerdeki işitilemeyen kısımlar, konuşma algısı sürecinde, bazıları makalenin içeriğinde kendine yer bulan çeşitli nedenlerle, genel sözlük unsuru olmayan yerli veya yabancı özel adlara benzetilir:

- *Bu sabah* yağmur var İstanbul'da. (Orijinal) / *Mustafa*, yağmur var İstanbul'da (Mondegreen) (Şarkı Adı: Bu Sabah Yağmur Var İstanbul'da; Söz ve Müzik: Mazhar Alanson - Seslendiren: MFÖ) (Soundex Kodları: b310 / m320).

- *Hafife alma*, aşk vurur insana. (Orijinal) / *Afife Abla*, aşk vurur insana. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Delikanlım; Söz, Müzik ve Seslendiren: Yıldız Tilbe) (Soundex Kodları: h251 / a215).

- *Hiçbir kere* hayat bayram olmadı. (Orijinal) / *İsviçre'de* hayat bayram olmadı. (Mondegreen). (Şarkı Adı: Sözlerimi Geri Alamam; Söz ve Müzik: Nejat Yavaşoğulları - Seslendiren: Bulutsuzluk Özlemi). (Soundex Kodları: h415 / i324539).

- Ben *kaç bahar* bilirim. (Orijinal) / Ben *Tac Mahal* bilirim. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Hangi Aşk Adil ki; Söz: Mete Özgencil - Müzik: Gökhan Kırdar - Seslendiren: Candan Erçetin). (Soundex Kodları: k415 / t415).

Kimi zaman ise yabancı bir özel ad benzer sebeplerle Türkçe bir yapıyla karıştırılır: Söyle ona *Sebastian* ağzımı açtırmam. (Orijinal) / Söyle ona, *Sivaslı'ya*³⁶, ağzımı açtırmam. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Sebastian; Söz ve Müzik: Ersay Üner - Seslendiren: Hande Yener). (Soundex Kodları: s130/s235).

Boğumlanma noktası gırtlakta olan bir ses olarak /h/ ünsüzünün seslik özelliklerinin paydaşlarından olduğu zincirleme durumlar da yukarıdaki örneklerin bazılarında görüldüğü gibi, "mondegreen"leri ortaya çıkarabilmektedir:

- Hepsini *ben hesapladım*. (Orijinal) / Hepsini *bana sapladım*. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Seni Kendime Sakladım; Söz ve Müzik: Kaan Tangöze - Seslendiren: Duman). (Soundex Kodları: b31531 / b31531).

- *Avuçların* yanacak, bedenın cırılçırılak. (Orijinal) / *Havuçların* yanacak, bedenın cırılçırılak. (Mondegreen). (Şarkı Adı: Sıcak; Söz, Müzik ve Seslendiren: Emre Altuğ). (Soundex Kodları: a2453 / h2453).

Sözcük sonunda doğru işitilemeyen ünsüz çiftleri de Türkçedeki "mondegreen" oluşumlarının paydaşlarıdır:

- Hani bendim *yedi renk*, hani tende can idim? (Orijinal) / Hani bendim *yediren*, hani tende can idim. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Duydum ki Unutmuşsun; Söz: H. Turgut Yarkent - Müzik: Selahattin Altınbaş - Seslendiren: Emel Sayın). (Soundex Kodları: y3535 / y353).

- *Aşk sakızı* mısın? (Orijinal) / *Aşçı kıztı* mısın? (Mondegreen) (Şarkı Adı: Aşk Sakızı; Söz: Pınar Andı Uçarlar - Müzik: Marek Pompetzki, Andy Love - Seslendiren: Grup Hepsi). (Soundex Kodları: a45353 / a453).

Parçalarüstü sesbirimlerden "süre"nin şarkının fonolojik ortamında farklı kullanılması, ünlülerin normalden uzun söylenmesi bazen sözcüklerde bir "diftong"un ya da fazladan bir seslemin var olduğu yanılgısına yol açarak "mondegreen" oluşturmada pay sahibi olabilir. Bu tür "mondegreen"lerin ortaya çıkmasında, ifadelerdeki orijinal

³⁶ Diftongun söyleyişte koruyucu ünsüz /y/ kullanılarak önlenmesi bu yanlış işitmenin bir diğer sebebidir.

sözcüklerin kullanımlarının benzetilen/yakıştırılan sözcüklere oranla daha az olması da rol oynar:

- Gel yarım ol, sevdalım ol, sultanım ol, *fermanım* ol. (Orijinal) / Gel yarım ol, sevdalım ol, sultanım ol, *fermuarım* ol. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Hercai; Söz, Müzik ve Seslendiren: Çelik). (Soundex Kodu: f5131 / f5151).

- *Yazgımla* kanlı bıçaklı... (Orijinal) / *Yastığımla* kanlı bıçaklı (Mondegreen) (Şarkı Adı: Evli, Mutlu, Çocuklu; Söz: Gökhan Şahin - Müzik: Ceyhun Çelikten - Seslendiren: Demet Akalın). (Soundex Kodları: y3515 / y3615).

Yukarıdaki bazı örneklerde de görülebildiği üzere "durak"ın yanlış yerde kullanılması ve şarkılardaki prozodiyle ilgili sorunlar fonetik benzerliklerle birleştiğinde bir başka mondegreen tetikleyicisi olarak karşımıza çıkar:

- Yarım *kalırdım melek*. (Orijinal) / Yarım kalır *dümbelek*. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Melek; Söz, Müzik ve Seslendiren: Candan Erçetin). (Soundex Kodu: k5315 / k5315).

Bazen işitenin anlamına hâkim olmadığı terimler işitmeye geriye dönük etki yaparak bağlamı değiştirir ve yanlış işitmeye sebep olur. Bu tip yanlış işitmeler çocuklarda çok sık görülür. Örneğin, aşağıdaki "mondegreen"ün üreticisi olan işitenler, büyük olasılıkla "yandan çarklı" deyimini şarkıyı duydukları anın öncesinde ya hiç işitmemişler ya da çok az işitmişlerdir ya da bu terim hakkında onu bağlamla bağdaştıracak kadar çok bilgiye sahip olmayabilirler:

- *Ada vapuru yandan çarklı*. (Orijinal) / *Adama vapur yandan çarptı*. (Mondegreen) (Şarkı Adı: Şinanay; Söz: Melih Cevdet Anday - Müzik: Onno Tunç - Seslendiren: Sezen Aksu). (Soundex Kodu: a3215345 / a3121534513).

Fonetik benzerlikler işitmeyi zorlaştırıp muğlaklık yarattığında zihin daha alışılmış bağdaştırmaları önceleyerek "mondegreen" oluşumuna yol açabilir. Örneğin aşağıdaki örnekte "resme bakmak" eşdizimi, zihin sözlüğünde "nesle bakmak" eşdiziminden çok daha önce yer aldığından -belki de nesle bakmak eşdizimi, işitenin zihin veritabanında hiç yoktur.- fonetik muğlaklığın "resme bakmak" eşdizimi seçilerek giderilmesi tercih edilmiş, bu da yanlış işitmenin oluşumunda pay sahibi olmuştur.

- Bakalım dünyadaki *neslimize*. (Orijinal) / Bakalım dünyadaki *resmimize*. (Mondegreen). (Şarkı Adı: Haydi Gel Benimle Ol; Söz: Aysel Gürel - Müzik: Onno Tunç - Seslendiren: Sezen Aksu). (Soundex Kodları: n3513 / r313).

Sonuç

Bu çalışmada analiz edilen örnekler göz önünde bulundurularak Türkçedeki "mondegreen"lerin oluşma nedenleri ile ilgili ortaya konulan çıkarımlar şu şekilde maddelendirilebilir:

- "Mondegreen"ler ve benzer yanlış işitme türlerinin ortaya çıkması fonetik, fonolojik, psikolojik, algısal ve bilişsel pek çok sebeple yakından ilintilidir. Çoğu zaman bunların içinden birkaç etmen bir aradadır ve "mondegreen"lerin ortaya çıkmasını tetikler.
- "Mondegreen"lerin ortaya çıkışlarını tetikleyen temel unsur fonetik benzerlikler ve fonetik muğlaklıklardır.

- Fonetik benzerlikler / muğlaklıklar, Türkçedeki “mondegreen”lerin ortaya çıkmasındaki öncül etmenler olsalar da konuşma algısı sürecinde çeşitli aşamalarda belli oranda feda edilebilirler.
- Parçalarüstü sesbirimlerin doğru kullanımı, “sözcük sınırlarını doğru belirleyebilme” hususunda çok önemli bir rol oynar ve bunlarla ilgili sorunlar yanlış işitmelere sebebiyet verebilir, “mondegreen”lerin ortaya çıkmasına yol açabilir.
- Fonolojik çevre ve bağlantılı konuşmanın elemanlarıyla ilintili nedenler önemli “mondegreen” tetikleyicilerindedir.
- “Mondegreenler”in ortaya çıkış nedenlerini anlamada konuşma algısı modelleri önemli ipuçları verir. Bağlamın, konuşma yorumlanmasını etkileyebileceği düzey olan “sözcük sonrası düzey”in Türkçenin “konuşma algısı” sürecinde oldukça etkin bir rol oynadığı “mondegreenler” aracılığıyla görülebilmektedir.
- Birçok veri göstermektedir ki söylenenlerin algılanması esnasında insan zihni bir eşdizim sözlüğü gibi de çalışmaktadır. Kişinin zihin sözlüğündeki eşdizimler onun yaşıyla, deneyimleriyle, kültürel hazır bulunuşluğuyla doğrudan bağlantılıdır. Bağlam, söylenenlerin yorumuna, zihin sözlüğünün elverdiği derecede katkıda bulunabilir. Tıpkı sözcük dağarcığı noksan kaldığında sözcükleri doğru işitmenin zorlaşması gibi zihin sözlüğündeki eşdizimlerin eksik kaldığı durumlarda da söylenenleri doğru algılama zorlaşır.
- İşitenin fizyolojik durumu, sözcük dağarcığı, yaşı, kültürel hazır bulunuşluk düzeyi, dikkati, psikolojisi vb.’nin doğru işitme ve doğru algılama üzerinde önemli etkileri olduğu “mondegreenler” üzerinden anlaşılabilir.
- Yeni bir kavram Türkiye Türkçesine kazandırılırken söz konusu kavramı yabancı dildeki biçimiyle alıntılarmakansa Türkçeye uygun bir terimle karşılamaya öncelik verilmelidir. Bununla beraber, “mondegreen” terimi, yukarıda bahsedilen yapıların ilk tespitine doğrudan bir gönderme olduğu için bu terimin çevirisini yapmak oldukça güçtür ve terim başka bir sözcükle karşılandığı andan itibaren en azından “ilk tespitte gönderme yapma” niteliğini yitirecektir. Bundan dolayıdır ki konuyla ilgili yapılan muhtelif dillerdeki çalışmalarda söz konusu terim orijinal biçimiyle korunmuş, başka bir çeviri yapma yoluna gidilmemiştir. Yine de bu terimi Türkçede karşılamak üzere “yakıştırmalı işitme”, “yanılsamalı işitme” vb. terimler önerilebilir.

Kaynakça

- Abdurrahman, I. B. ve Abdurrahman, R. B. (2012). A Phonological Study of Mondegreens in English. *Journal of Tikrit University for the Humanities*, 19(1).
- Ahmadian, M. ve Matour, R. (2014). The Effect of Explicit Instruction of Connected Speech Features on Iranian EFL Learners'. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 3(2), 227-236.
- Aronson, J. (2009). When I Use a Word... Words Misheard: Medical Mondegreens. *QJM: An International Journal of Medicine*, 102(4), 301-302.
- Ayabakan İpek, M. (2019). *Türkçe Sözlük'te Eş Dizimli Ögelerin Sunumu ve Görünümleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Balmer, F. (2007). Phonetic, Phonological and Prosodic Triggers for Mondegreens. [http://www.ambiguitaet.unituebingen.de/minigrad/balmer/Balmer_\(2007\)_Ph](http://www.ambiguitaet.unituebingen.de/minigrad/balmer/Balmer_(2007)_Ph)

- onetic,_Phonological_and_ Prosodic_Triggers_for_MondegreensFINAL.pdf, [Erişim Tarihi: 04.06.2022].
- Balmer, F. (2008). Processing Connected Speech: Triggers for Mondegreens. [http://www.ambiguetaet.uni-tuebingen.de/minigrad/balmer/Balmer_\(2008-11-29\)_Processing_Connected_Speech_Triggers_for_Mondegreens.pdf](http://www.ambiguetaet.uni-tuebingen.de/minigrad/balmer/Balmer_(2008-11-29)_Processing_Connected_Speech_Triggers_for_Mondegreens.pdf), [Erişim Tarihi: 04.06.2022].
- Banguoğlu T. (1990). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Beck, C. - vd. (2014). Mondegreens and Soramimi as a Method to Induce Misperceptions of Speech Content - Influence of Familiarity, Wittiness, and Language Competence. *PLoS ONE*, 9(1): e84667.
- Content, A. - vd. (2000). The Role Of Syllable Structure in Lexical Segmentation: Helping Listeners Avoid Mondegreens. A. Cutler, J.M. McQueen, R. Zondervan (ed.), *Spoken Word Access Processes*, içinde (ss. 39-42). Nijmegen, Hollanda: Max Planck Institute For Psycholinguistics.
- Çimen Özmert, E. (2019). *Raising Connected Speech Awareness To Foster 8th Grade Turkish Efl Learners' Listening Comprehension And Pronunciation Skills*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerisini Geliştirmede Etkinlik Temelli Çalışmaların Etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 261-286.
- Elman, J. L. ve McClelland, J.L. (1983). Speech Perception as a Cognitive Process: The Interactive Activation Model. *Speech and Language*, 10, 1-47.
- Ergenç, İ. (1989). *Türkiye Türkçesinin Görevsel Sesbilimi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Fant, G. (1960). *Acoustic Theory Of Speech Production*. The Hague, Mouton.
- Fowler, C. A. (1986). An Event Approach to the Study of Speech Perception from a Direct-Realist Perspective. *Journal of Phonetics*, 14(1), 3-28.
- Fraser, H. (2014). When Teaching Phonology isn't Enough: Insights from Mondegreens. *Speak Out*, (50), 29-33.
- Goldinger, S. D. - vd. (1989). Priming Lexical Neighbors of Spoken Words: Effects of Competition and Inhibition. *Journal of Memory And Language*, 28(5), 501-518.
- Goss, B. (1982). Listening as Information Processing. *Communication Quarterly*, 30(4), 304-307.
- Hickok, G. ve Poeppel, D. (2007). The Cortical Organization of Speech Processing. *Nature Reviews Neuroscience*, 8(5), 393-402.
- İmer, K. - vd. (2011). *Dilbilim Sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Jančík, J. (2018). Lady Mondegreen. *Komunikace Řečí, Komunikace Lidí...: Sborník Pro Marii Bořek-Dohalskou*, 75.
- Kılıç, M. A. ve Erdem, M. (2008). Türkiye Türkçesindeki "Yumuşak G" Ünsüzünün Fonetik Analizi. VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, 20-25 Ekim 2008, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Klasinc, L. (2009). *Mondegreens, Mishearings And Similar Phenomena-A Survey*. (Lisans Tezi). Graz: Karl-Franzens-Universität Graz.

- Klatt, D. H. (1979). Speech Perception: A Model of Acoustic-Phonetic Analysis and Lexical Access. *Journal of Phonetics*, 7(3), 279-312.
- Kozak, M. A. ve Doğan, M. (2014). Dinleme davranışının müşterinin satın alma niyeti ve satın alma davranışına etkisi: Seyahat acentası satış temsilcileri kapsamında bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 57-84.
- Kröger, B. J. - vd. (2009). Towards a Neurocomputational Model of Speech Production and Perception. *Speech Communication*, 51(9), 793-809.
- Lahiri, A. ve Marslen-Wilson, W. (1991). The Mental Representation of Lexical Form: A Phonological Approach to the Recognition Lexicon. *Cognition*, 38(3), 245-294.
- Liberman, A. M. ve Mattingly, I. G. (1985). The Motor Theory of Speech Perception Revised. *Cognition*, 21(1), 1-36.
- Malkoç, E. (2001). *Adli Amaçlı Konuşma ve Konuşmacı Tanımadaki Etmenlerden Biri Olarak Prosody (Bürün) Öğeleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Marslen-Wilson, W. D. ve Welsh, A. (1978). Processing Interactions And Lexical Access During Word Recognition in Continuous Speech. *Cognitive psychology*, 10(1), 29-63.
- Massaro, D. W. (1989). The Logic of the Fuzzy Logical Model of Perception. *Behavioral and Brain Sciences*, 12(4), 778-794.
- McClelland, J. L. ve Elman, J. L. (1986). The TRACE Model of Speech Perception. *Cognitive Psychology*, 18(1), 1-86.
- Nakata, H. (2016). Hearing Japanese Words in English Songs: Mondegreen Phenomena by Nonnative Listeners. *Bulletin Of Seikei University*, 50(2), 1-16.
- Norris, D. - vd. (2000) Merging Information in Speech Recognition: Feedback Is Never Necessary. *Behavioral and Brain Sciences* 23, 299-370.
- Norris, D. (1994). Shortlist: A Connectionist Model of Continuous Speech Recognition. *Cognition*, 52(3), 189-234.
- Sağır, M. (2002). Ses Olayları Bakımından Anadolu Ağızları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 20, 1-7.
- Sığın, A. (2010). Ayran Buyurun, Ay İnanmıyorum. *Dilbilirim E-Dergi*, 9, 15-17.
- Slowiaczek, L. M. - vd. (2000). Phonological Representations In Prelexical Speech Processing: Evidence from Form-Based Priming. *Journal Of Memory And Language*, 43(3), 530-560.
- Smith, G. P. (2003). Music And Mondegreens: Extracting Meaning From Noise. *ELT Journal*, 57(2), 113-121.
- Sodhi, S. S. - vd. (2021). Mondegreen: A Post-Processing Solution to Speech Recognition Error Correction for Voice Search Queries. *Proceedings of the 27th ACM SIGKDD Conference on Knowledge Discovery & Data Mining*, içinde (ss. 3569-3575). New York, A.B.D.: Association for Computing Machinery.
- Stevens, K. N. ve Blumstein, S. E. (1978). Invariant Cues For Place Of Articulation in Stop Consonants. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 64(5), 1358-1368.
- Stevens, K. N. ve Halle, M. (1967). Remarks on Analysis by Synthesis and Distinctive Features. W. Wathen-Dunn (Ed.), *Models for the Perception of Speech and Visual Form*, içinde (ss. 88-102). Cambridge: MIT Press.

- Tversky, A. ve Kahneman, D. (1973). Availability: A Heuristic for Judging Frequency and Probability. *Cognitive Psychology*, 5(2), 207-232.
- Wines, J. A. (2012). *Mondegreens: A Book of Mishearings*. Londra: Michael O'Mara Books.
- Wolff, F. I. - vd. (1983). *Perceptive Listening*. New York: CBS College Publishing.
- Wright, Sylvia. 1954. The death of Lady Mondegreen. *Harper's Magazine*, 209, 48-51.
- Yurtbaşı, M. (2017). Türkiye'de 2000-2017 Döneminde Oluşan veya Yaygınlaşan Yeni Sözcükler (Neolojizmler). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(40), 491-562.

İnternet Kaynakları

- URL-1 <https://www.thefreedictionary.com/Mondegreen> [Erişim Tarihi: 04.05.2022].
- URL-2 <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce> [Erişim Tarihi: 04.05.2022].
- URL-3 <https://en.wikipedia.org/wiki/Animutation> [Erişim Tarihi: 07.05.2022].
- URL-4 https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/67413/mod_resource/content/0/9-10%20Dinleme%20Be%20cerisi.pdf [Erişim Tarihi: 07.05.2022].
- URL-5 <http://web.mnstate.edu/houtsli/tesl551/Phonology/page2.htm> [Erişim Tarihi: 12.05.2022].
- URL-6 <https://dictionary.apa.org/speech-perception> [Erişim Tarihi: 14.05.2022].
- URL-7 https://stanford.edu/class/linguist205/index_files/Handout%2015%20-%20Theories%20of%20Speech%20Perception.pdf [Erişim Tarihi: 24.05.2022].
- URL-8 <https://docplayer.biz.tr/202026146-Isitme-ve-konusma-algisi-konusma-zinciri-ve-unsurlari.html> [Erişim Tarihi: 24.05.2022].
- URL-9 <https://sozluk.gov.tr/> [Erişim Tarihi: 28.05.2022].
- URL-10 <https://www.steubenvillelibrary.org/our-services/history-and-genealogy/soundex-codes/> [Erişim Tarihi: 28.05.2022].
- URL-11 <https://www.picproje.org/index.php?topic=58344.0> [Erişim Tarihi: 01.06.2022].
- URL-12 <https://eksisozluk.com/yanlis-anlasilmis-sarki-sozleri--92210> [Erişim Tarihi: 01.06.2022].
- URL-13 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Kalam%C4%B1%C5%9F> [Erişim Tarihi: 04.06.2022].
- URL-14 <https://eksisozluk.com/beni-birakin--232978> [Erişim Tarihi: 04.06.2022].